

ŞATO DERGİ

Korku Edebiyatı,
Kültürü ve
Sanatı

12.Sayı

"Psikolojik Korku"
Mart-Nisan 2026

Karanlıktan Korkmayanların Dergisi

MUTFAK

Dergi İmtiyaz Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni

Defne Karadağ

Yayın Kurulu

Defne Karadağ
Yeşim Ünal

Dergi Tasarım/ Editör

Defne Karadağ

Web Tasarım

Selçuk Erkal

Son Okuma

Merve Kıymaz

Yazarlar

Alican Can
Ebrar Özgen Arslan
Fazilet Genç Akarçay
Melis Gizem Akkaya
Merve Kıymaz
Nisa Turhan
Onur Kayra Vecer
Sercan Yılmaz
Ufuk Altunbaş
Tuba Tunçay

Katkıda Bulunan

Tuba Tunçay

İLETİŞİM

satodergi.com
satodergi@gmail.com
instagram.com/satodergi
x.com/satodergi

ŞATO'DA KİMLER ve NELER VAR?

AVLU

Şato'nun Örümceği

MERDİVEN

Onur Kayra Vecer/ Paranoya
Merve Kıymaz/ Unutulmuş Cadı
Burcu Kafkas/ Mezarlık Süvarileri

MAHZEN

Ozan Çakmakoğlu/Şahit
Barış Mustafa Yelken/ Heykeltıraş
Menderes Solak/ Karakış
Büşra Aslı İöz/ Kırmızı

PENCERE

Melis Gizem Akkaya/ Neden Korkmaktan Zevk Alırız?
Onur Kayra Vecer/ Lecter, Chigurh, Wilkes: Mahşerin Üç Atlısı
Nisa Turhan/ The Horla Üzerine (Öykü İncelemesi)
Ufuk Altunbaş/ Yabancı Kucak Eserinden Mekânsal Tekinsizlik İzleri
Ebrar Özgen Arslan/ Film Önerileri

KARANLIK ODA

Tuba Tunçay/ Bir Öykü& Bir Yazar:
Çeviri Öykü: Kırmızı Oda
Yazar:H. G.Wells

KÜTÜPHANE

Merve Kıymaz/ Batı ve Uzak Doğu
Edebiyatında Psikolojik Korku
Alican Can/ Şato'nun Kütüphanesinden

KORİDOR

Sercan Yılmaz/ Buhranlarını
Resmeden Ressamlar

ÇATI KATI

Defne Durukan/ Nora'nın Minik
Benleri

ARKA BAHÇE

Fazilet G. Akarçay/ Camdaki Silüet

AVLU

Şato'nun Örümceği

Hoş geldin Şato'nun sadık konuğu,

Daha önce şatoyu gezerken ağlarıma hiç dikkat etmiş miydin? Ya da o ağa yakalanan bir sineğin çaresizce çırpınışına denk gelmiş miydin? Peki, kurbanımın korkularını algılayıp bunu yok saymam ve ona keyifle yaklaşmam sana ne hatırlattı?

İşte bu defa, şatonun her köşesinde; korkuların, insanları bir kurbanı dönüştürürken bu korkulardan beslenen diğerlerinin de nasıl acımasız bir avcı olduklarını izleyeceksin.

Karşına bir köşeden aniden Edward Hyde çıkarken, başka bir köşede Hannibal Lecter'in sesini duyacak; pencereye yaklaştığında da ensende Anton Chigurh'un nefesini hissedeceksin.

Hazırsan zihnindeki karanlıkları şimdilik unut ve kendini şatonun labirentlerindeki kaygılı seslere bırak.

Korkarsan Şato'nun her köşesine senin için ördüğüm ağlarıma tutun ve sakın başkasına güvenme!

İşte, kapılar sonuna kadar açıldı. Artık içeridesin...

MERDİVEN

PARANOYA

Onur Kayra Vecer

Aynadaki suret “ben” değil bu sabah.
Göz bebeklerim içe devrilmiş,
Beynimin ıslak, karanlık kıvrımlarını izliyorum.
Biri var karşımda.
Tırnaklarıyla kafatasımı kazıyor.
Çıkmak için, yerleşmek için.
Omurgamda yürüyen şey kan değil, cıva.
Ağır ve zehirli,
Zehirli ve soğuk.

Köşedeki sandalye konuşuyor,
Musluk dişlerini gıcırdatıyor bana.
Bir çığlık büyüyor amansızca gırtlığımda,
Yutkunamıyorum.
Kusamıyorum.
Ne kaçacak yerim var
Ne sığınacak liman,
Ciğerime doluyor kapkara kör duman.
Durmuyor ses.
Delirmiyorum hayır,
Deliliğin derisini yüzdüm,
Altındaki çürümüş eti gördüm.
Altındaki çürümüş beni gördüm.

MAHZEN

Ozan Çakmakoglu/Şahit
Barış Mustafa Yelken/ Heykeltıraş
Menderes Solak/ Karakış
Büşra Aslı İçöz/ Kırmızı

ŞAHİT

Üstten dolaşabilirdi. Yol biraz uzundu ama güvenliydi. Yine de merdivenlerden aşağı indi. Önemsiz gibi görünen kararlar, insanın tüm hayatını etkileyebilir. Orhan, biraz daha az yürümek için alt geçide girerek neyi başlattığının farkında değildi. Birkaç adım daha az atmanın bedeli ise pis ve her zaman ıslak olan bu yerin tedirgin edici loşluğuna katlanmaktan ibaretti. Çok önemsemedi. Duvarda küflü afişler, yerde eski gazeteler, ayaklar altında sürüklenmekten biçimsizleşmiş çöpler vardı. Işıkların bir kısmı yanmıyor, yananlar da sanki vazgeçmek üzereymiş gibi görünüyordu. Ondan başka kimse yoktu. İtin uğursuzun çok olduğu akşam saatlerinde bu izbelik pek tercih edilmiyordu. Adımlarının sesi geri dönüyor, gecikmiş bir yankı gibi onu takip ediyordu. Yürürken yavaşladığını fark etti. Sanki geçidin kısa sayılacak mesafesini hızlı adımlarla geçmek, gerçekte orada olmayan birine korktuğunu belli etmek anlamına gelecekti. Acelesizce yürümeyi sürdürdü.

Geçidin ortasına doğru, eskiden tren yoluna açılan, sonradan iptal edilmiş bir girinti vardı. Demir kapısı sökülmüş, içi karanlığa teslim edilmişti. Yaklaştıkça girintiden gelen bir ses duyduğunu sandı. Önce emin olamadı. Sonra ses şekil kazandı. Boğazdan gelen, bastırılmış bir nefes. Güçsüz bir çırpınma. Boğuk ve anlaşılmaz, boğazdan çıkamayan birkaç kelime.

Girintinin önünden geçerken merakına yenilip seslerin geldiğini sandığı karanlığa baktı. Girintinin caddeye açılan havalandırma ızgaralarının arasından, sokak lambalarının ve gelip geçen arabaların ışıkları içeriye sızıyordu. İyi giyimli bir adam, dizlerinin üstüne çökmüş, takati tükenmiş genç bir kadının boğazını iki eliyle kavramıştı. Kadın, adamın bileklerini güçsüzce tutmuştu ama bu, onu engellemek için belli ki yeterli değildi.

Orhan tokat yemiş gibi yüzünü önüne çevirdi. Koşmadı. Adımlarını hızlandırmadı. Dans eden ışıkların arasında gördüğü yüzlerin karanlık kısımlarını, bir yapbozun parçaları gibi çizip tamamladı deliler gibi çalışmaya başlayan aklı. Akşamüstü ışığının hafifçe vurduğu merdivenleri çıkmaya başlamadan önce kalp atışları sıklaşmıştı. Bunu merdivenlere yormaya çalıştı. Tırmandıktan sonra yüzüne, açık havanın aşağıya göre taze sayılacak rüzgârı değdi. *Kendimi korkuttum*, diye düşündü. Şimdi karşıdaki polise haber verse, hatta inip kendi kontrol etse, kimseyi bulamayacaktı. Karanlıklar içindeki biçimsiz gölgeleri bir şeye benzetmiş, zihninde ürkütücü hayaller uydurmuştu. İnsanlar otobüs duraklarına yetişmeye çalışıyor, liseli kızlar karşıdaki kırtasiyeye giriyordu. Birkaç sokak köpeği miskince alt geçidin çıkışında uyukluyordu. Her şey yolundaydı. Aşağısı biraz korkutucuydu, hepsi bu. Aşağıda atmaya çekindiği hızlı adımlarla yürüdüğü farkında olmadan, otobüs durağına yöneldi Orhan.

Ertesi gün öğlene doğru, alt geçidin anısı aklında canlandı. Bu, biraz rahatsız hissetmesine yol açmıştı. Haber sitelerine göz gezdirdi. Bir şey bulamadı. Alt geçitte bulunan kadın cesediyle ilgili bir haber bulsaydı neler olacağını hayal etmedi. *Gerçekten de kendimi korkutmakta üstüme yok*, diye düşündü.

Artık gerçekleşmediğine emin olduğu olayın anısı, gitgide aklında daha küçük yer işgal etmeye başladı. Yine de ilerleyen günlerde, geçide girmeden, yolunu birazcık uzatarak gitmeyi tercih etti ayakları.

On gün sonra, artık izlenip unutulmuş eski bir film gibiydi alt geçidin anısı. Yine de huzursuzluğu tamamen tükenmemiş, sadece derine gömülmüştü.

Cuma günü, işyerindeki arkadaşları Kısmet ve Turgay sigara molasında yanına gelip, “Kaç haftadır çıkmıyoruz. Bu akşam rakıya kaçsak ya?” dediler. “Hem yeni bir yer bulduk, buraya da çok yakın. Hadi deneyelim n’olur.”

Mekân salaşmış, mezeleri söyleymiş; evet muhit iyi değilmiş ama sosyal medyada çok övgü almış, falan filan. Orhan da “Tamam” dedi. “Gidelim, kafamız dağılsın biraz.” Odasına döndüğünde mekânın konumunu kontrol etti. Alt geçidin yüz metre ilerisindeydi. Günlerdir aklını kurcalamayan olay, yine gömüldüğü yerden çıkar gibi oldu ama Orhan onu ustaca yok saydı. *Kızlar zaten alt geçitten değil yukarıdan gitmek ister*, gizli düşüncesini, daha tohumlanmadan aklından kovduğunu hissetti.

Gerçekten de alt geçide hiç girmeden dört arkadaş sohbet ede ede meyhaneye ulaştılar. İki küçük kattan oluşuyordu. Eski tip ahşap sandalyeler ve standart birkaç dekor dışında sıradan, bulunduğu semte de yakışan bir mekandı. Arkadaşları, masa seçmek üzere ortaya doğru yürürken Orhan tuvalete gitti.

Bir süre sonra akşamın ilk sohbetleri başlamış, iş yerindeki dedikodular yüzünden ne yenilecek, menüden ne seçilecek konularına bir türlü gelinememişti; derken garson masaya yaklaştı. “Hoş geldiniz efendim. Meze tepeşisini arkadaşım az sonra getirecek. Ben rakı tercihinizi almaya geldim.”

Adamın vurgularındaki yapay kibarlık Orhan'ın sinirine dokundu. Gülümseyerek adamı dinledi ama bakışlarını masadan kaldırmadı. Nasıl olsa mezeleri de rakıyı da kızlar seçecekti. Kendisi ve arkadaşı Turgay için pek önemi yoktu. Nasıl olsa uyarlardı.

Garson "Çok güzel boğma rakım var" dedi. "Boğma" sözcüğünü yavaş, ağır bir tonla söylemişti. O sırada adamın bakışlarını ensesinde hissetti Orhan. Ürpererek başını masadan kaldırıp garsona baktı. Gülümseyerek kendisine bakan bu adamı tanıyordu. Onu görmüştü. Nerede gördüğünü hatırlamak istemedi.

Garson Orhan'ı süzüp, "Siz tanıdık geliyorsunuz," dedi. Orhan'ın ensesindeki tüyler diken diken olmuştu. Yanıt vermeden adam konuşmayı sürdürdü. "İlk gelişiniz değil sanırım. Ben yüzleri kolay kolay unutmam, sizinle karşılaşmış olmalıyız."

"Hayır," dedi Orhan, sesindeki telaşı saklayamadan. "Karıştırdınız sanırım."

İlerleyen birkaç saatte elle tutulur hiçbir şey olmasa da garsona her baktığında göz göze gelmeleri, Orhan'ın gerginliğini giderek dizginlenemez bir hâle getirdi. En sonunda kendini iyi hissetmediğini söyleyerek arkadaşlarının itirazlarına rağmen kalktı ve mekândan dışarı çıktı.

Sohbeti tam ortasında bölmüş olmanın mahcubiyetiyle, az ileride bekleyen taksinin arka koltuğuna pelte gibi kendini bıraktı. Evinin semtini söyledi ve yola çıktılar. Yol boyunca konuşmadan, arabanın camından dışarıyı seyretti. Beş dakika kadar sonra taksici konuştu.

"Abi keyifler kaçık herhalde. Ya öyle ya da içki fazla kaçmış." Sesindeki yılışık sırtışı, adama bakmadan sezdi Orhan. "Yok, biraz rahatsızım sadece." demek için dikiz aynasına doğru konuştuğunda şoförün gözleriyle karşılaştı. Az önce kendisine "boğma" rakı tavsiye eden gözlerin aynısı. Alt geçitteki adamın gözleri...

Taksiciye durmasını söyledi. Bir an bunu yapmayacağından korksa da şoför itiraz etmeden kenara çekti. Orhan, taksinin yeterince uzaklaştığından emin olunca hızlı adımlarla eve yürüdü. Bu kez olan ya da olmayan birinin, adımlarındaki paniği görmesini umursamadığını fark etmedi.

Evden dışarı adım atmadan geçen ve her anlamıyla berbat bir hafta sonundan sonra, pazartesi uykusuz bir şekilde işe gitti. Öyle hasta hissediyordu ki kısa süre sonra akşama kadar çalışamayacağını anladı. İzin almak için birim müdürünün odasına gitti. Kötü hissettiğini, doktora görüneceğini anlatırken kendisini ilgiyle dinleyen adamın yüzünün yavaş, çok yavaş hareketlerle değiştiğini fark etti. Gözleri değişiyordu. O tanıdık, kara gözlere dönüşüyordu: Yüzü gülmese bile hep haince gülen o gözler... Kemal Bey'in ne dediğini tam dinlemeden ve yüzüne bakmadan, çantasını alıp odadan ayrıldı.

Tam ofisten çıkmak üzereyken Hayal'le karşılaştı. Hayal, "İyi misin Orhan?" diye sordu. Orhan kaygıyla duraksadı. Hayal'in yüzü de aklındaki katile dönüşmezdi ya. Kadını bir kere. Yerden bakışlarını kaldırıp iş arkadaşına baktı. Hayal'in gözleri yavaşça değişiyordu. Katilin değil, maktulün gözlerine dönüşüyordu. Yanıt vermeden dışarı attı kendini.

Otobüste kimseyle göz göze gelmeden boş bir koltuğa oturdu. Hemen ön sırasındaki adam ve kadının sözleri kulağına çalındı. Adam, “İyi ki varlar,” dedi. “Sayelerinde ne istersem yapabiliyorum. Gerçekten de bir tavşan gibi ürkekler.” Arkasından yaramaz bir çocuk gibi kikirdedi.

“Yine de öyle olmayanlar da var,” dedi kız. “Bir gün gelecek ve susmak yerine konuşanlar elbet daha kalabalık olacak.” Yüzünü biraz daha arkaya doğru çevirdi. “O zaman geldiğinde yaptıkların yanına kalmayacak.”

Bir süre sonra işe gidemez, sokağa çıkamaz oldu Orhan. Her adamın yüzü katile, her kadının yüzü maktule dönüşüyordu. Daha kötüsü uyuyamıyordu. Rüyalarında ikisi de onun korkaklığı hakkında konuşuyor; suskunluğuyla yaptığı katkılardan dolayı katil, Orhan’a madalyalar takıyor, kız ise ağlayıp sitem ediyordu.

Bu sabah en korktuğu şey başına geldi. Dişlerini fırçalayacakken aynada yüzü değişmeye başladı. Ten rengi, yılışık dudakları, hor gören kara bakışları, küçük burnu ve daracık alnıyla kendi çehresinin o adamın suratına dönüşmesini izledi.

Sonra karar verdi. Ölen kızın yanına gidip sonsuza kadar af dilemeliydi.

HEYKELTIRAŞ

İhtiyarın evi kafataslarıyla doluydu. Duvarlarda, koltuk ve masaların üstünde, hatta tavandan sarkan avizede. Üstelik sadece kafatasları da değil; kaburgalar, kol ve bacak kemikleri...

Bunların hiçbiri yaşlı adamın kurbanlarına ait değildi. Hatta evdeki "kurban" olarak nitelendirilebilecek tek kişi kendisiydi. Yüzyıllarca hayatının anlamını ve laneti olarak gördüğü ölümsüzlüğünün amacını aradıktan sonra kafayı ölümlle bozmuş bir heykeltıraşın eserleriydi bunlar. Mezarı bile hazırды. Ancak vücudu ne kadar yıpransa ve yaşlansa da pes etmeye niyetli değildi. Anlamalı cümleler kurabilme ve konuşma yetisini kaybedeli uzun zaman olmuştu. Yatak odasının duvarlarına bitişik tozlu raflardaki geçmişine ait tablolara bakınca ne kendisini ne çocuklarını ne de karısını tanıyabiliyordu. Tırnaklarının etrafındaki etleri ve ahşap mobilyaları kemirerek bir hayvan gibi besleniyor ve sırtını kamburlaştırıp ellerini yere koyarak bir hayvan gibi hareket ediyordu. Zamanını büyük çoğunlukla mermere çekici ve çivisiyle şekiller vererek, kalan vakitleriniyse ya salonunun bir köşesinde büzüşüp saatlerce duvara bakarak ya da öfke nöbetleri geçirip kafasını uzun saatler boyunca kolonlara vurarak geçiriyordu: Ya kendi yarattığı hücrelerinin ya da kafasının bir gün kırılmasını umarak... Onu öldürmeyen ancak güçten düşüren amansız yılların eseri ipince kolları, mermeri ustaca işlemesine engel değildi.

Çekicini birkaç sefer savurup yorulduktan sonra enerjisini toplayana kadar bazen günlerce dinleniyordu. Ne zamandan bol bir şeyi ne de zamanını geçirecek başka bir meşguliyeti vardı. Ta ki işleyecek mermeri kalmayana kadar.

Kafasındaki son mantıklı düşüncenin de kıvılcımı söndükten sonra bir gece, akla zarar bir işe kalkışacaktı. Çekiciyle çivisini alıp bir bacağına mermer gibi şekillendirerek başladı. Ne zaman kırılan kemik sesi eşliğinde patlayan damarlarından kanlar fışkırsa devasa bir kan pıhtısı kanamayı durdurup yaranın üzerinde balon gibi şişiyordu. Haftalar süren saplantılı çalışmasının sonucunda, en imansıza düşeceği dehşetten tanrısını bulduracak; en dindarınaysa bu yaratığın kanatları altında oluşumuna izin verdiği için tanrısını reddettirecek bir ucube doğmuştu. Kemik, deri, saç, sinir ve kas dokusu birbirine karışmıştı.

Bilincinden geriye kalan ufacık bir zerreyle de yaptığı iskelet heykellerini, vücudunun adeta hamur hâline gelmiş parçalarıyla kaplayıp insan anatomisini taklit etmeye, eserlerini bir kuklacı edasıyla hareket ettirmeye başlamıştı. Hatta bu kuklalarıyla kendisine hüküm gördüğü ev hapsini bozarak evinin dış kapısını açtıktan sonra kukla ordusuna yenilerini ekleyebilirdi.

(KARA)KIŞ

Soğuk... Çok soğuk. Titriyoruz ama üşümekten değil.

Önce yaşlıları gönderdik. Sağlam olanlarımız en arkada kaldı. Bir sürü gibi. Mecburduk buna. Hayatta kalmak istiyorduk. Odun gerekiyordu. Ateş hem yaşam hem ölüm demektir. Sonra nöbetleşe uyumaktan vazgeçtik. Korkumuz soğuk değildi artık. Tam aksine soğuktan ölmek istiyorduk. Uyuyarak donmak bir kurtuluştu çünkü. Doğayla yapılan bir antlaşma değil. Yine de başaramadık. Ölüm soğukla gelmedi.

Dostlarım öldü. Tanıdıklarım öldü. Tüm köy öldü. Şimdi tek başımayım. Sessizliğe bulandı her şey. Ne bir hayvan ne bir insan sesi. Sadece derinden gelen bir kar hışırtısı ve o uğursuz ormandan esen rüzgâr. Hayır. Uğuldayan bir ikaz işitiyorum: "Aptallaaar..."

Ama artık korkmuyorum. Çünkü insan bilmediği şeyden korkar. Oysa ben... Koca kulübemde yalnızım. Kapı vuruluyor. Geldi.

***

Uyuyarak bekliyorduk eskiden sabahı. Havanın grileşmesini görene değin iki kez uyanıyorduk. İlkinde ev işlerini kontrol ediyorduk. İkincisinde sabah oluyordu. Hayvanlarımızla aynı çatı altındaydık. Onlar sadece bizi beslemez, sönmeye yüz tutan ocakların yerine nefesleriyle evlerimizi ısıtırlardı. Odunlarımızı yanı başımızdaki ormandan sağlardık. Orman... Yazdan hazırlanırdık dondurucu kışa. Devirdiğimiz ağaçlar, kestiğimiz odunlar bizi bahara çıkarırdı.

Hem böylece çalı çırpı dışında bir yakacakla uğraşmamıza gerek kalmazdı. Onları ocaklarımızda yakar, bizler de ocaklara yakın uyurduk. Ailesi olanlar daha şanslıydı. Çünkü birlikte uyur ve ısınırlardı. Benimle kimse uyumazdı. Beni kimse istemezdi. Yalnız geçirirdim soğuk geceleri. Bu yüzden hep çok odun keserdim. Baltam keskindi. Sadece birkaç vuruşla koca bir ağacı devirebilirdim. Bir keresinde devrilen bir ağacın altında kaldım. Başıma aldığım darbe beni uzun süre bilinçsiz bıraktı. Yatağında uyandığımda her şey değişmişti. Kış gelmişti. Ama bu kez yalnız değildi...

***

Buz tutmuş pencereden baktım. Her şeyi örten bir beyazlık. Donmuş bir dünya. Evler... Kütükler ve aralarına sıvadığımız yosunlar. Çamur, saman ve filizlenen otlarla kaplı damlar. Kenetlenen kökleriyle soğuğu ve ıslaklığı geçirmeyen otlar.

Başım hâlâ ağrıyordu. Hava kararmadan soğukta biraz dolaşmanın iyi geleceğini düşünerek dışarı çıktım. Postuma iyice büründüm. Acımasız soğuk beni özlemişti. Her yerimden beni kucaklamaya çalışıyordu. Bir süre sonra eve dönüyordum ki bir ses işittim. Önce rüzgâr sandım. Ama sonra, sanki bir fısıltı geldi ormandan kulaklarıma. Ormana baktım. Ağaçlar salınıyor, kimi dallarda toplanan karlar yere düşüyordu. Birden bir bağrıış koptu. Ormandan gelmiyordu bu çığlık. Arkama döndüğümde çaprazımdaki eve doğru tüm köyün aktığını gördüm. Ben de hemen o tarafa koşturdum. Herkes evin ahır bölümünün önünde toplanmış içeriye bakıyordu. Arkalardan parmak uçlarıma yükselerek olanı görmeye çalıştım. Ahırdaki tüm hayvanlar ölmüştü. Hepsi parçalanmış, uzuvları üst üste istiflenmişti. Bir an o uzuvlar bana odun parçalarını hatırlattı. Kimse tepki göstermiyordu. Sadece aptallar gibi bakıyorlardı. Birden ormandaki fısıltıyı tekrar duydum. Ellerim titredi. Kalbim o kadar hızlı çarpmaya başladı ki nefessiz kalacakmış gibi hissettim. Sadece eve dönmek istiyordum.

Kulübeme vardığımda fısıltılar hâlâ kulaklarımdaydı. Onlardan bir türlü kurtulamıyordum. Baltamı alıp dışarıda biraz odun parçaladım. Bu bana iyi geldi. Baltam hep bana iyi gelirdi. Devam eden günlerde sesler peşimi bırakmadı. Ve ne zaman o fısıltıları duysam içimi bir ölüm düşüncesi kaplıyordu. Önceleri buna aldırmadım. Geçirdiğim kazanın aklımla yaptığı bir oyun olarak düşündüm bunu. Ama gün geçtikçe ormandan gelen o fısıltı daha da arttı. Pes ettim. Mücadele etmek faydasızdı. O ormanda bir şey vardı. Ve beni ele geçirmeye çalışıyordu.

Sonraki günlerde hayvanlar tek tek ölmeye başladı. Her seferinde parçalara ayrılıyorlardı. Nöbetçiler kondu. Onlar da öldü. Önce hayvanlar azaldı. Ardından insanlar. Parçalara ayrılmış insanlar. Ağaçlar gibi. Odunlar gibi. Onlara fısıltılardan bahsetmedim ama orman konusunda uyardım. Bana inanmadılar. Ormana avlanmaya gitmeye devam ettiler. Sonra bir gün onlar da geri dönmemeye başladı. Ağaçlar onları adeta yutuyor ama geri tükürmüyordu. Sonunda dediğime geldiler.

Kimse ormana gitmemeye başladı. Kalan odunlarla kışı çıkarmaya ama ondan da öte hayatta kalmaya çalışacaktık. Uğursuz bir şey hepimizi avlıyordu. Parçalara ayırıyor ve istifleyip öylece ortada bırakıyordu. Sonunda hayatta kalanları kendi kulübemde bir araya toplanmaya ve kışın gerisini burada geçirmeye ikna ettim. Birliktelikten güç doğardı. Köydeki en büyük ev benimkiydi hem. Ve hâlâ domuzlarım ve keçilerim vardı. Diğer evlerde kalan erzak ve odunlar da getirildi. Bir süre böyle idare ettik. Geceleri nöbetleşe uyumaya başladık. Gündüz işlerimizi hallettik, akşam olmadan hepimiz kulübeye geri döndük. Her akşam koca kalasları kapının arkasına dayadık. Ve nöbet tuttuk. Fısıltılar kesilmişti. Ölümler de. Ama odunumuz iyice azalıyordu. Yiyeceklerimiz de. Domuzları kesmiştik. Keçileri süt için tutuyorduk. Nihayetinde o gün geldi. Ormana girmemiz gerekiyordu. Ama kimse gitmek istemiyordu.

Kura çekmeye karar verdik. Herkes bana güveniyordu. Ama her seferinde hile yapıyordum ve kısa çöpleri hep yaşlılar çekiyordu.

Çünkü hayatta kalmak istiyordum. Gençlere ihtiyacım vardı. Önce yaptığımı anlamadılar. Kısa çöpü çeken iki kişi ormana gidiyordu. Biri avlanmak öteki odun kesmek için. Şansı olan geri dönüyordu. Biz de köydeki işleri hallediyorduk. Geriye dönenin getirdiklerine göre ya ısınıyor ya da karnımızı doyuruyorduk. Bir süre böyle devam etti her şey. Yaşlılar azaldı. Ne yaptığımı fark edenlerse seslerini çıkarmadılar. Çünkü onlar da hayatta kalmak istiyordu.

Sonunda beş kadın ve üç erkek kaldık. Onlara şu teklifi getirdim: Biz erkekler ormana gidecek, kadınlarsa burada kalıp diğer işleri halledecekti. Kabul ettiler. Avlandım. Ve kendimi doyurdum. Bir de avladığım bir tilkiyle dönmüştüm köye. Baltamla parçaladım onu. Kulübeye getirdim. Başka kimse dönmedi ormandan. Akşam kadınlar bir yere toplanıp eti yedi. Bense onları izledim. Ölümelerini izlediğim gibi.

Artık tek başımayım. Bu kez kapıda kalaslar yok. Koca kulübede öylece oturuyordum. Saatlerdir duvara dayalı baltamı seyrediyordum. Keskin ağzını, uzun sapını, devirdiğim koca ağaçları, kestiğim odunları düşünüyordum. Parçaladığım...

Kapı vuruldu... Tekrar vuruldu. Sonra tekrar. Hiç durmadı. Geldi.

Yavaşça ayağa kalktım. Duvara doğru ilerledim ve baltamı dayalı olduğu yerden aldım. Kapıya giderken baltamı da peşimden sürükledim. Kapının önünde durup bir süre ardındakini düşündüm. Ağır ağır araladım kapıyı. Sonra iyice açtım.

Yüzüme vuran kar taneleri arasında kendimi gördüm. Ben gelmişim.

***

Yatağında uyandım. Doğrudum. Dışarısı kıştı. Anadan üryan soyundum. Ocağa son kalan iki bacağı da attım. Duvara dayalı baltamı aldım. Kapıyı açtım ve dışarı çıktım.

Kar çırılçıplak bedenimde eriyor şimdi. Ormana doğru yürüyorum. Ağzımda tek bir fısıltı: "Aptallaaaarr..."

KIRMIZI

"İnanamıyorum bileziğini orada düşürdüğüne!" dedim sitemle direksiyonu hafifçe sağa doğru kırarken. Arkadaşım omuzlarını silkti umursamazca, sanki cümlelerimi sitemle kurmamışım gibi. Derin bir nefes verdim ben de. Yolculuğumuzun son beş dakikası onun gibi dudaklarımı mühürlemiştim. Dün, İrem, büyükannesinin ona hediye ettiği bileziği, bir ortak arkadaşımızın tanrının unuttuğu yerdeki partisinde düşürdüğünü söylemişti. İlk başta kızsam da sonrasında onunla parti yerine gitmeyi kabul etmiştim. Zaten onun pek araba sürme tecrübesi olmadığından zorunda kalmadıkça direksiyona geçmiyordu.

Arabayı durdurduğumda yavaşça sağıma doğru çevirdim göğsümü. Korkuyordum bu tarz yerlerden. Dün bile partiye kendi isteğimle değil arkadaşlarımın zoruyla gitmiştim. "Burada bilezik, eminsin değil mi?" diye sordum pek tedirgin bir sesle. Bir süredir konuşmadığımdan sesim titremiş, iyice sefil çıkmıştı damağımdan kopan cümle. Gözlerini devirdi umursamazca, tavrına da sinir olmuşum şimdi onun. "Korkuyorsan burada bekle, ben bakıp geleceğim."

Her ne kadar hava hâlâ aydınlık olsa da bu izbe yerin tüm atmosferi tüylerimi diken diken etmeye yetiyordu. Bunca insan buraya gelmeyi nasıl kabul etmişti, anlayamıyordum.

Burayı nereden bulduklarını ve burada bir parti verme fikri kimden çıkmıştı onu da bilmiyordum. O aptal Amerikan dizilerine özenmişlerdi, orası kesindi. Yerde hâlâ bira şişeleri vardı, bazıları kırılmıştı ve leş gibi bir idrar kokusu evin çevresini sarıp sarmalamıştı.

Ellerimi ceketin ceplerine sokup yüzümü buruşturarak virane yapıya baktım. İki katlı olan evin sadece yarısı tamamlanmıştı, birkaç odanın duvarı dahi yoktu. Duvarı olan odalar ise herhangi bir sıvadan ya da boyadan mahrumdu. Tuvalet dedikleri yer sadece bir delikten ibaretti ve alan, bir süre evsizlerin uğrak mekânı olmuş olacak ki terk edilmiş birkaç tane koltuk ve yatak vardı. Üst kattaki kırık camlar, çeşitli gazete ve dergilerle kapatılmaya çalışılmıştı. İç çektim çaresizce. Hiç giresim yoktu ev denen bu harabenin içine. İrem çoktan girmişti. Kimse yoktu, yani güvenliydi sanırım ama yine de... İçim ürperiyordu işte.

"İrem!" yüksek sesle eve doğru bağırmış bulundum sabırsızca. Bir an önce evime gitmek ve on saatlik mesaimin ardından bomboş kalan midemi tıka basa doldurmak istiyordum.

"Geliyorum, bekle!" karşılık olarak o da bana bağırdı evin içinden. Huzursuzca sidik kokusunun arasında dikilmeye devam ederken ilkbaharın ilk günlerinin serin havası yüzünden ürperdim. Olduğum yerde, yavaş bir tempoyla ileri geri sallanırken gözlerime üst katta gazetelerin arasından bana bakan bir adam takıldı. Sakin yüz ifadem yerini hızlıca dehşete bıraktı.

"İrem!" diye bağırdım tekrar evin içine koşarken. "Biri var üst katta! Neredesin?" Tüm vücudum bir anda buz kesmiş, parmaklarımın ucu uyuşmuştu korkudan. Fal taşı gibi açılan gözlerim evin her köşesinde arkadaşımı bulmaya çalışırken ensem terlemeye başlamıştı. Zorlukla yutkundum, göz kapaklarımı birkaç kez kapattım, nefes alışverişlerimi toparlamaya çalıştım. Arkadaşımdan hâlâ ses yoktu, adını haykırdım evin içinde.

Ya adamın silahı ya da bıçağı varsa ya yalnız değilse? Alkollüyse ya da uyuşturucu almışsa çok daha kötü olurdu onunla uğraşmamız. Anahtarımı iki parmağımın arasına sabitledim ve sıkıca tuttum orada. Dişlerimi birbirine bastırdım. Merdiven tarafından uzak durmaya çalışıyordum.

Hava kararıyordu ve ev çok büyüktü. "Berrak." dedi İrem, sanki birkaç oda ötemden. Oraya doğru ilerleyecekken arkamdaki odadan ayak seslerinin geldiğini duydum, bayılacakmış gibi hissettim.

Tüm tansiyonum yerle bir olurken dokunsam yıkılacakmış gibi görünen duvara tutundum başka çarem olmadığı için. Nefesim hırıltı ile çıkarken çenemi sıktım, böyle durumlarda etrafta olabilecek en faydalı insan değildim. Hemen panikler, korkudan altımı ıslatacak gibi olur, baskı altında verilecek en kötü kararları verirdim. Anahtar sıkıca tuttum tekrar. Diğer elimle de dün parti veren arkadaşımızın numarasını arıyordum. *İrem neredeydi?*

"Selam, dün parti verdiğin yerdeyim," dedim hattaki diğer kişiye. Ağzındaki cipsleri sinir bozucu bir yavaşlıkta çiğniyordu, devam ettim konuşmaya. "İrem bileziğini kaybetti. Onu arıyoruz, sizden biri buldu mu ya da ne bileyim burada birileri yaşıyor mu Arda?"

"Hayır, bilezik falan görmedik," gevşek bir şekilde cevap verdi. Kırık camlara basarak evin içinde dolaşmaya devam ettim. İrem, yer yarılmıştı da içine girmişti sanki. Acaba dışarı mı çıkmıştı? "Ayrıca oraya haftalardır gidiyoruz Berrak, orada birinin yaşaması imkânsız."

Ben buraya nereden girmiştin ki? Adımlarım yavaşladı, sonra tamamen durdu. Bu ev, hep bu kadar büyük müydü?

"Berrak?" dedi sorarcasına. Telefonu yavaşça kulağımdan çekip kalça hizama getirdim.

Omzumun üzerinden, geçtiğim odalara bakıp tekrar önüme döndüm. Zihnimi korkunç bir düşünce, içimi feci bir bencillik doldurdu. Dışarı çıkmak istiyordum ve bu, tek başıma da olsam gerçekleşmeliydi. Geldiğim yerlerden tekrar geçiyor gibiydim. "İrem!" dedim, evin içinde son sesle.

Eğer içeride başka insanlar varsa onları bu kadar rahatsız etmek beni de huzursuz ediyordu ama arkadaşımı bulmam gerekiyordu.

Arda biraz önce, o evin içinde yaşayan yok mu demişti? Telefonun ekranına baktım şaşkınca. *Görüşmeyi ne zaman sonlandırmıştım?* Kafamın içi ardi arkası kesilmeyen soru balonlarıyla dolarken kuruyan dudaklarımın arasından acınası bir inilti çıktı istemsizce. Telefonun güç düğmesine bastığımda siyah ekranla karşılaştım, şarjım bitmişti. Ağlayacak gibi oldum. Ellerimle yüzümü kapatıp derin derin nefes alırken ensemdeki saçların uçtuğunu hissettim. Çıglık attıktan sonra farkına varmıştım yere düştüğümün. Camlar avuç içlerimi keserken acıdan nefessiz kalmış gibiydim, başımı kaldırdım. Kimse yoktu. Hiç kimse...

Hayal miydi tüm olanlar, bilmiyordum. Hiçbir şey bilmiyordum. "Berrak!" diye bağırdı bu sefer İrem. Uzaktan geliyordu sesi. "Nerdesin? Buldum bileziğimi!" Benden cevap bekliyordu. Bağıramıyordum, sesim çıkmıyordu. Kana bulanmış ellerimle boğazımı tutarak ayağa kalkmaya ve titreyen bacaklarımın üzerinde durmaya çalıştım. "İrem," dedim kısık sesimle, sesimi duyurmaya çabaladım.

Kapısı olmayan pervazları savsak adımlarla geçerken hırıltılı nefeslerim, bir hayvanın can vermek üzere oluşunu andırıyor olmalıydı. Saçlarım terden alnıma ve boynuma yapışmıştı. Dış kapıyı gördüğümde neredeyse gözlerimden yaş akacaktı. O an, titreyen bacaklarım direnmeyi bıraktı ve yere kapaklandım.

Ensemdeki o sıcak nefes ve gazetelerin arasından gördüğüm gözler aklıma geldikçe midem bulanıyor, çalkalanıyor, kusacak gibi oluyordum. İrem yanaklarımdan tutarak ona bakmamı sağladı. Gözleri kısıktı, endişeli duruyordu. "Ellerine ne oldu?" diye sordu. "Düştüm. Seni duyamadım, bağıramadım, sesim..." Sesim normaldi artık. "Gitmiş gibiydi. Evde biri vardı. Biri vardı. Yürüyordu, camlara basıyordu, duydum."

Kaşlarını çattı, eve doğru baktı, sonra bileklerimden tutarak kaldırdı beni yerden. "Arabayı ben kullanırım." dedi. Başımı salladım aşağı yukarı hafifçe. Sadece bir an önce buradan gitmek istiyordum. Arkama bakamıyor, gözlerimi yerden kaldıramıyordum.

Arabanın kapısını benim için açtı ve koltuğa oturdum. Kafamın içinde resmen kırmızı bir ışık, gürültüyle yanıp sönüyordu sürekli. Hâlâ tehdit altında hissediyordum. Hâlâ biri beni izliyormuş gibiydi. "Bileziği nerede buldun?" diye sordum düşüncelerimden uzaklaşmak için.

"Mutfak tezgâhında. Kimsenin bulamamış olması şaşırtıcı gerçekten." dedi derin bir nefesi iki dudağının arasından üflerken.

"Güzel, bulmana sevindim." Yoksa her şey boşa olurdu. Ellerime baktım sessizce. Torpido gözündeki ıslak mendille ellerimi sildim ve arkama yaslandım. Neyse ki çok az kesik vardı ve hiçbiri derin değildi. Tekrar arkama yaslandığımda dikiz aynasına baktım tesadüfi bir şekilde.

Bir çift kırmızı irisin nihai hedefiydik.

MERDİVEN

UNUTULMUŞ CADİ

Merve Kıymaz

Ay, göğe asılmış bir aynaydı.
Sessizce izlerdi geceyi saran acıyı.
Rüzgâr eski dilde fısıldarken
Yeniden doğurdu unutulmuş cadıyı.

Ağır ağır bakardı etrafına.
Sanki dün dalmıştı uykusuna.
Duman tüten eteklerini kaldırıp
Usulca basardı çürümüş toprağa.

Karanlık saçlarından ölüm akardı.
Toprak bile titrerdi her adımında.
Küllerinden yükselen bir kadındı,
Lanetini kucaklayıp yürüdü şatosuna.

Köylüler kapıları sürgülerken o gülerdi.
Onların çığlıkları şarkı gibi gelirdi.
Yağmur bile hürmetle yağarken
Cadı, canlı tutardı intikam ateşini.

Solgun teninde birikmiş tarihin izi,
Belki demir kazık belki yangın yeri...
Parmak uçlarında kurumuş kanlar,
Ölüp ölüp dirilmenin acı hikâyesi.

Tek tek katledilirken kız kardeşleri,
Gecenin koynuna bir büyü işledi.
Unutulmuş döngüsünün vakti her geldiğinde
Adaleti sağlayacak cadının yemini.

Dehşetini salar zulmün üstüne,
Her kadının dokunsun diye kaderine.
Zincirler kırıldıkça yükselen sesi,
Özgürlüğü haykırır gök kubbeğe.

Adı korkuyla anılsa da cadının,
Bitmeyeceğini bilir bu kadim savaşın.
Bir kez daha yerleşirken şatosuna,
Asırlık kilitleri kapanır kapısının.

Sessiz çığlıklarını bir tek o duyar.
Gölgelerde bekler koruyucular.
Külden yatağında lanetiyle uyur,
Yeniden uyanacağı güne kadar.

KÜTÜPHANE

*Merve Kıymaz/
Batı ve Uzak Doğu Edebiyatında Psikolojik
Korku*

*Alican Can/
Şato'nun Kütüphanesinden*

BATI VE UZAK DOĞU EDEBİYATINDA PSİKOLOJİK KORKU: ÇIĞLIK MI FISILTI MI?

Psikolojik korku türü, korku edebiyatının en sessiz ama en inatçı türüdür. Kan dökmez, çığlık atmaz, kapıları kırarak girmez; bunun yerine zihnin bir köşesine yerleşir ve oradan ayrılmayı reddeder. Bu türde korku, dışarıdan gelen bir tehditten çok insanın kendi iç dünyasında yankılanan bir tedirginliktir. Okur, karakterin başına ne geldiğinden çok, olan bitenin onu nasıl değiştirdiğini izler.

Psikolojik korku, kültürden kültüre de biçim değiştirir. Çünkü her toplum korkuyla farklı konuşur. Batı edebiyatında korku, çoğu zaman çığlık atarken Uzak Doğu anlatılarında daha çok fısıldayarak ilerler. Biri bir bardak suda fırtına koparıırken diğeri çoktan ruhsal çatlaklarınızdan içeri sızar. Psikolojik korku, bu iki kültürün ayrım çizgisini en net gösteren türdür. Çünkü burada mesele ne canavarın dişleri ne de hayaletin zincirleridir. Mesele, insanın kendi zihniyle baş başa kaldığında neye dönüştüğüdür.

Batı edebiyatında bu tür, çoğu zaman bir hesaplaşma anlatısıdır. Günah vardır, suç vardır, bastırılmış olanlar bir gün elbet yüzeye çıkar. Edgar Allan Poe'nun anlatıcıları durmadan konuşur çünkü susarlarsa suçluluk onları yutacaktır. Shirley Jackson'da ev, zihnin karanlık bir uzantısına dönüşür.

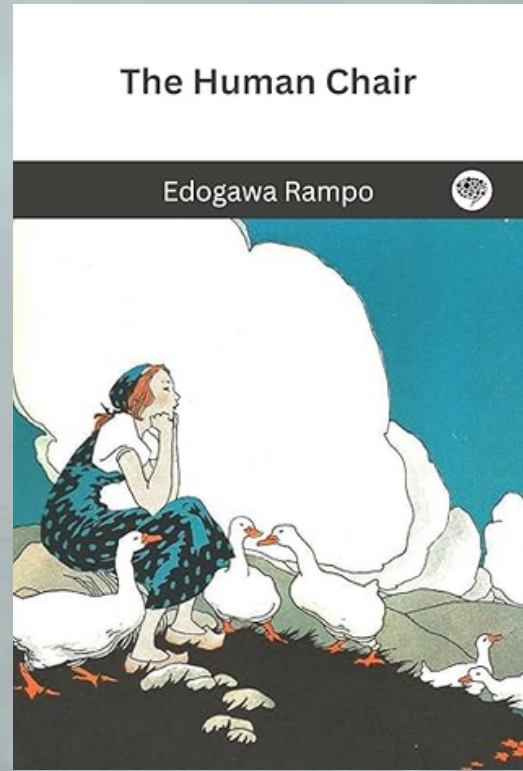
Lovecraft'ta insan, evrenin karşısında anlamsızlığını fark eder ve bu farkındalık insanı deliliğin eşğine sürükler. Batı korkusunda bir kırılma noktası vardır. Gerilim yükselir, patlar ve ardından final gelir. Okur korkudan geçer ve geriye dönüp bakabilir. Artık bedel ödenmiştir. Her şey açıklanmasa bile bazı sorular mutlaka cevaplanır. Hikâye bittiğinde kapı kapanır.

Batı korkusunda tehlike genellikle dışarıdan gelir. Canavar, katil, şeytan, lanet... Hayatta kalma içgüdüğü karakteri kaçmaya zorlar. Uzak Doğu'da ise korku çoktan içeri girmiştir. Kaçacak yer yoktur çünkü kaçtığı şey karakterin kendisidir. Bir Japon öyküsünde hayalet ansızın belirmez zaten evin parçasıdır. Bir Kore romanında korku aile sofrasında oturur. Bir Çin hikâyesinde ruh, intikam için değil unutulduğu için geri döner.

Uzak Doğu edebiyatında psikolojik korku başka bir kolektif rahimden doğar. Burada korku, günahın cezası değil; bozulan dengenin doğal sonucudur. Budizm, Taoizm ve Şinto inançlarının etkisiyle şekillenen bu anlatılarda benlik sabit değildir. Gerçek tek değildir. İyi ve kötü kesin sınırlarla ayrılmaz. Okuru kendi zihniyle yüzleşmeye zorlar. Bu da korkuyu daha kalıcı ve etkileyici yapar.

Doğu korkusunda açıklama yoktur. Final yoktur. Okuyucuda bir şeylerin yanlış olduğu hissini bırakır. Hikâye huzursuzlukla sona erse de kapı açık kalır.

Japon psikolojik gerilimin öncü isimlerinden biri olarak kabul edilen Edogawa Ranpo'nun karakterleri kendi saplantılarında sessizce çözülür. "The Human Chair" adlı eserinde bir koltuğun içine gizlenerek insanları izleyen bir adamın sapkın zihnindeki obsesyon parçalanır. Edogawa bunu yaparken deliliği haykırmaz, sakince anlatır. Öyle ki okuyucu kendini suç ortağı gibi hisseder. "Korku bazen gizli bir odada değil, oturduğun koltuğun içindedir." der.

Junji İto'nun korkusu, psikolojik ve kozmik öğeleri vücudun dönüşümünde, takıntılarda ve çöküşlerde birleştirir. Onun öncülüğünde bedenin ürkütücü bir metafor olarak kullanılması dünya edebiyatını da etkilemiştir. "Uzumaki" adlı eserinde bir kasabanın spirallere olan saplantılı takıntısını ve "Tomie" adlı eserinde ölümsüz bir kızın insanları yavaş yavaş delirtmesini anlatır. Her iki kurguda da korku, zihinlerin en karanlık zindanlarında dehşetin şarkısını mırıldanır.

Yoko Ogawa korkuyu okuyucunun ruhuna bir nakış gibi incelikte işler. "Revenge" adlı on öyküyü birbirine bağladığı eserinde okuyucuyu rahatsız edici bir huzursuzlukla baş başa bırakır.

Koji Suzuki modern Japon korkusunun küresel yüzüdür. Psikolojik çözümleri teknolojiyle birleştirirken laneti, insan zihninin ürettiği bir parazit gibi büyütür. Han Kang da korku sakindir, bedenin sessiz direnişinde kendini gösterir.

“Vejetaryen” adlı eserinde bir kadının “Hayır” demesini toplumsal bir korkuya dönüştürür. Pu Songling’in hayaletleri çoğu zaman yarım kalmışlardır. Korku, onların varlığında değil, neden hâlâ burada olduklarında yatar. Akutagawa’nın eserlerinde hakikat parçalanır. Okuyucu cevaplanmayan sorularla yalnız kalır. Kim Young-ha’nın “Bir Katilin Güncesi” adlı eserinde, anlatıcıya güvenilmez çünkü katil bile kendinden emin değildir. Burada korku, cinayette değil hafızanın çözülüşündedir.

Uzak Doğu psikolojik korkusu kelimelerden çok sessizlikle konuşur. Söylenmeyen cümleler, yarım kalan düşünceler, tekrarlanan küçük ayrıntılar... Bir karakterin söylemediği şey, çoğu zaman söylediğinden daha korkutucudur.

Batı korkusu okuyucuya karanlıkla anlaşma yaptırır. Gecenin içinden yükselen bir tehdit, kapıyı zorlayan bir varlık, zihni ele geçiren habis bir delilik. Korku çılgınlıklarla gelir, sarsar ve iz bırakır. Ama ya korku gelmiyorsa? Ya zaten oradaysa?

Batı korkusundan Uzak Doğu korkusuna geçmek bir tür değişikliği değil, bakış açısı değişimidir. Korkunun beslendiği kaynaklar toplumsal kültürün kaçınılmaz evrimini sunar. Uzak Doğu edebiyatını batı beklentisiyle okuduğunuzda genelde “Bir şey olmadı” hissine kapılırsınız. Oysa asıl soru şudur: “Neden içim rahat değil?” Bu sebeple atılması gereken ilk adım, okurken bir patlama beklemek değil bir sezgi hissetmektir. Derinden, sessiz ve kederli...

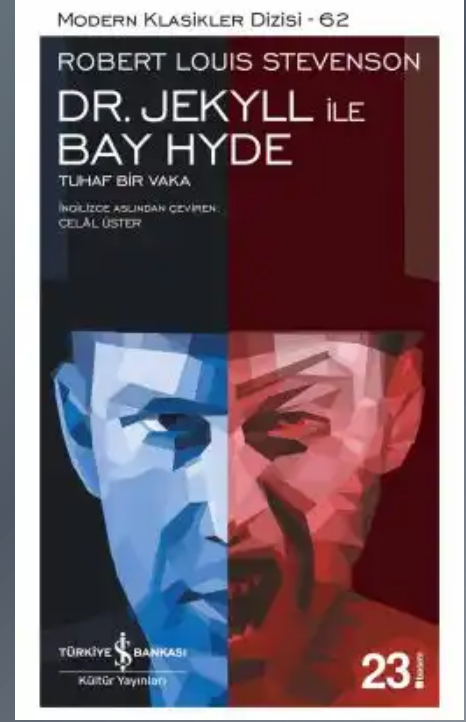
Günümüz korku edebiyatı çoğu zaman aynı isimlerin eksenini etrafında döner. Korku okurlarını haritadaki ana yollardan yürümeye zorlar. Çünkü popüler kültür akımı, Batı korkusunu neon çizgilerle parlatır. Görünür ve yüksek sesli olanı okura pazarlar. Oysa Uzak Doğu’nun psikolojik korkusu tekinsiz patikalarda sessizce bekler. Ama sessizlik, güçsüzlük değildir. Aksine en yıkıcı korkular sessizlikte doğarlar. Doğu’da korku bağırılmaz, insanın içindeki karanlığı fısıldar. Belki de korkunun en saf hâli, adını koyamadığımız andadır. Ne bir canavar görürüz ne de bir çılgılık duyarız. Sadece içimizde bir şeylerin yer değiştirdiğini anlarız. Batı korkusu bize karanlığı gösterir. Uzak Doğu korkusu ise karanlıkta nasıl ayakta duracağımızı.

*Biri çılgıktır, diğeri fısıltı.
Biri yangındır, diğeri sızıntı.
Batı korkusu insanı sarsar, Uzak Doğu
korkusu insanı içten içe çözer.*

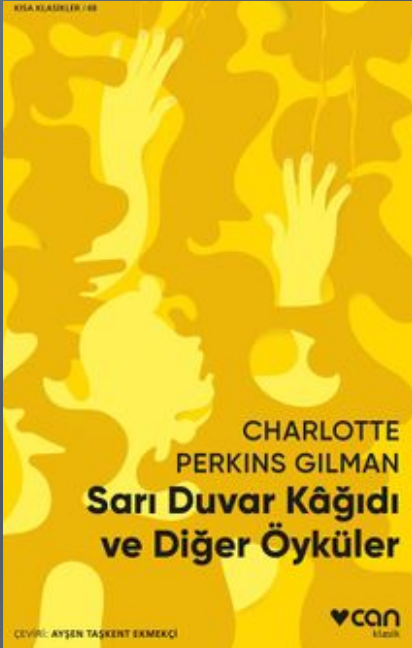
ŞATO'NUN KÜTÜPHANESİNDEN

Dr.Jekyll ve Bay Hyde'ın Tuhaf Hikâyesi- Robert Louis Stevenson

Robert Louis Stevenson'ın, 1886 yılında yayınlanmış “Dr. Jekyll ve Bay Hyde”ın Tuhaf Hikâyesi” isimli kitabı çift kişilikli insan konusuna odaklanan, gotik edebiyatın köşe taşlarındandır. Robert Louis Stevenson'ın edebiyat tarihindeki yerini kalıcı hâle getiren bu eser, yazarın gördüğü bir kâbusun ardından şekillenmiştir. Tıpkı yazarın uçarı hayatı gibi eser de sancılı bir süreçten geçerek ortaya çıkar. İlk müsveddenin yakılıp atılmasının ardından, daha tekinsiz ve karanlık bir ikinci nüsha kaleme alınır ve yayımlandığı anda büyük yankı uyandırır. Dr. Jekyll ve Bay Hyde'ın Tuhaf Hikâyesi, psikolojik korku edebiyatının kült eserlerinden biri hâline gelir.

Sarı Duvar Kâğıdı- Charlotte Perkins Gilman

Birinci dalga feminist akımın önemli isimlerinden biri olan Charlotte Perkins Gilman'ın “Sarı Duvar Kâğıdı” isimli kitabı, delilik üzerine yazılmış güçlü metinlerden biridir. Eserin etkisini bu denli kalıcı kılan unsurlardan biri, yazarın kendi yaşamından derin izler taşımasıdır.

Gilman, yoğun bir sinirsel bunalım yaşadığı ve evliliğinin kötüye gittiği bir dönemde uzman bir psikologdan yardım ister. Aldığı tavsiye ise zihinsel faaliyetlerden mümkün olduğunca uzak durması ve bir sayfiye evinde “olabildiğince sıradan” bir hayat sürmesidir.

Bu tavsiyeye uymaya çalıştıkça durumu daha da kötüleşen Gilman, sonunda kaleme ve kâğıda sarılır.

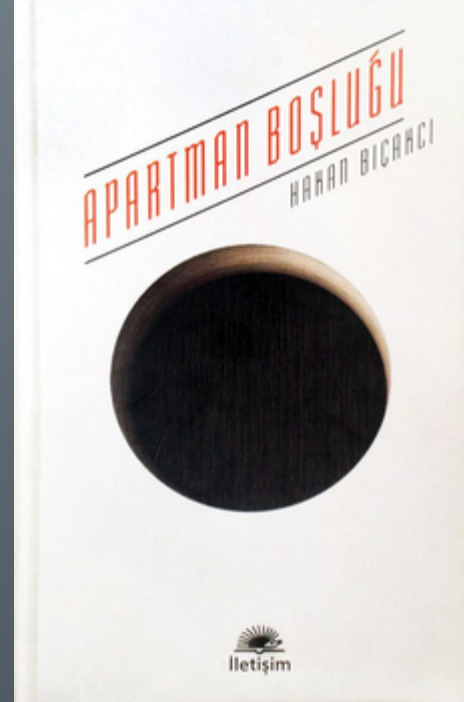
Ortaya psikolojik korku edebiyatının klasiklerinden biri çıkar: “Sarı Duvar Kâğıdı” Toplumsal cinsiyet, evlilik ve delirme üzerine yazılmış bu kitap için Gilman şöyle der: “Bu öykü insanları delirtsin diye değil, delirmekten kurtarsın diye yazıldı. Ve işe yaradı da.”

Apartman Boşluğu- Hakan Bıçakçı

Hakan Bıçakçı'nın "Apartman Boşluğu", psikolojik korku türünün çağdaş ve yerli örneklerinden biridir. Roman, anlatımını bazen birinci, bazen üçüncü tekil şahıs üzerinden kurarak okuru giderek daralan bir zihnin içine çeker.

Otuzlu yaşlarının başındaki Arif, reklamcılık sektöründe kariyer sahibi ve aynı zamanda müzikle uğraşan biridir. Ancak üyesi bulunduğu müzik grubundan da yaptığı işten de mutlu değildir. Radikal bir kararla hiç sevmediği işinden istifa eder, sevgilisinden ayrılır, yeni taşındığı evdeki bir odayı stüdyoya dönüştürerek tüm varlığını yaratıcılığa adar. Bu noktadan itibaren okuyucu, yaratma arzusunun bir insan üzerinde yarattığı derin ruhsal bunalımı Arif üzerinden hissetmeye başlar.

Arif'in hayatının merkezine yerleşen apartman boşluğu, giderek fiziksel bir mekân olmaktan çıkar; onu izleyen, onunla konuşan, zihninin karanlık tarafını yansıtan tekinsiz bir varlığa dönüşür. İnsanlardan kaçacak kadar kendi içine dönen Arif, soluğu o karanlık boşlukta alır. Şarkılarını yazarken yalnızca müziği değil, Arif'in bedeni ve ruhu da değişmeye başlar. Bu tümünden değişme iyi mi olacaktır yoksa kötü mü? Yazar, bunu roman boyunca açık bir soru olarak bırakır.

Fısıltı Adam- Alex North

Alex North'un Fısıltı Adam adlı romanı, polisiye gerilimle psikolojik korkuyu ustaca bir araya getiren çağdaş bir anlatıdır.

Tom Kennedy, karısının ani ölümünden sonra küçük oğlu Jake ile birlikte yeni bir başlangıç yapmak ister. Fakat taşındıkları Featherbank kasabası umut olmak yerine kâbus olur. Yirmi yıl önce bir seri katilin beş çocuğu kaçırıp öldürdüğü bir kasabadır burası. Tom ve Jake yerleşir yerleşmez bir çocuğun daha kaybolması, baba ve oğlu istemeden bu karanlık geçmişin içine çeker. Amerikan edebiyatında sıkça karşılaşılan, küçük bir kasabada geçen esrarengiz olayları okumayı sevenler için Fısıltı Adam, beklentileri karşılayan bir hikâye sunuyor.

Kitapta karakterlerin içine düştükleri psikolojik açmazlar ve çocukların gözünden yansıtılan yalın gerçekler, okurun da kendisini bulabileceği bir perspektif sunuyor.

PENCERE

*Melis Gizem Akkaya/
Neden Korkmaktan Zevk Alırız?*

*Onur Kayra Vecer/
Lecter, Chigurh, Wilkes: Mahşerin Üç Atlısı*

NEDEN KORKMAKTAN ZEVK ALIRIZ?

Karanlıktan korktuğunu söyleyip ışığı kapatmadan uyumayan bir varlık, nasıl olur da korkmaktan zevk alır? İcini ürperen sahnelerin peşine neden kendi isteğiyle düşer, geceleri koridordan koşarak geçmesine sebep olan görüntülere neden tekrar tekrar bakar?

Cevap aslında basittir; insan, tehlikeden kaçmak için yaratılmış bir bedende, tehlikeyi seyretmek isteyen bir zihinle yaşar. Korku da tam bu ikisinin kesiştiği yerde hayatını sürdürür. Aslında korku hem bir alarmdır hem de bir davet.

Bilim bize korkunun çok eski bir mekanizma olduğunu söyler. Beynin en ilkel bölgelerinden biri olan amigdala, tehlikeyi biz fark etmeden algılar. Kalp hızlanır, kaslar gerilir, beden kaçmaya hazırlanır. Bu sistem, binlerce yıl boyunca hayatta kalmamızı sağlayan yegâne şeydir. Ama insan, evrimini yalnızca kaçmak üzerine kuran bir canlı değildir; zamanla hayatını anlamak, dönüştürmek ve yeniden üretmek üzere inşa eder. İşte bu yüzden korku, zamanla sadece bir refleks değil, bir deneyim hâline gelir.

Korku filmleri izlerken ya da gerilim dolu bir hikâyeye okurken bedenimiz gerçek bir tehdit altındaymış gibi tepki verir. Adrenalin ve kortizol salgılanır, dikkat keskinleşir. Aynı anda beynin başka bir bölgesi devrededir; bunun güvenli olduğunu bilen, kontrolün hâlâ bizde olduğunu fısıldayan bölüm.

Bu ikili durum, tehlike hissi ile güven bilgisini bir araya getirir ve korkuyu acıdan ayırır. Ortaya çıkan şey ise saf korku değil, kontrollü yoğunluktur.

Bilim insanları bu durumu “güvenli tehdit” olarak adlandırır. Tehlike vardır ama sonuç yoktur. Beyin güçlü bir duyguyu yaşar ve ardından rahatlama gelir. Bu rahatlama sırasında dopamin salgılanır; yani korkunun hemen ardından haz gelir. Gerilim ve çözülme, bedenin unuttuğu bir ritmi hatırlatır.

Ama bu açıklama yeterli değildir. Çünkü korku yalnızca kimyasal bir olay değil, insanlık hâlidir. Korku, bizi en çıplak hâlimizle yüzleştirir. Ne kimliğimiz hâline gelmiş unvanlarımız vardır ne de dışarıya gösterdiğimiz sahte kişiliğimiz; sadece atan bir kalp ve tetikte bir zihin. Modern hayatın steril düzeninde, bu kadar sahici hissettiğimiz anlar azdır. Belki de korkuya yönelmemizin nedeni budur: bizi uyarması.

İnsanlık tarihi, korkuyla baş etme hikâyeleriyle doludur. Canavarlar, hayaletler, mitler... Hepsi bilinmeyi evcilleştirme çabasıdır. Anlam veremediğimiz şeyleri anlatıya dönüştürmemizi sağlar. Her hikâyeye bir parça kaybeder, her dinleyiş bir parça çoğalır. Sözle, yazıyla ve sesle bir sonraki kişiye aktarılır; ta ki tamamen yok olana kadar.

Peki, müzik neden bizi korkutur?

Gözler görmediğine inanmakta, dil anlatmakta tereddüt edebilir ama kulaklar duyduğunu anında kabul eder. Ses veya müzik, beynin duygusal merkezine doğrudan ulaşır, mantığın sınırlarını aşar. Bu yüzden korkuyu en güçlü biçimde ileten araç sestir. Sahneden önce gelir; tehlike hâlâ görünmeden beden alarmda olur.

Bazı sesler beynimizde tehdit algısını daha kolay tetikler; ani, uyumsuz veya alışılmadık frekanslar... Ritmi bozan, beklentiyi kesintiye uğratan sesler zihni huzursuz eder. İnsan beyni düzen ister; düzen bozulduğunda, tehlike ihtimali doğar. Düşük frekanslı sesler veya neredeyse duyulmayan titreşimler bedeni etkiler; kalp atışı hızlanır, nefes değişir. Beyin bu fizyolojik değişimleri “bir şeyler yanlış” şeklinde yorumlar. Yani müzik, korkuyu anlatmakla kalmaz; bedende yeniden üretir.

Bu yüzden korku filmlerinde müzik olmazsa olmazdır. Bernard Herrmann’ın Psycho’sundaki ünlü duş sahnesinde, kemanların çığlık gibi tiz sesi sahneyi sadece görsellikle değil, bedensel olarak da korkutucu hâle getirir. John Carpenter’ın Halloween’inde tedirgin edici synthesizer ritimleri, Hereditary’deki klarnetler, Jaws’daki John Williams teması ve It Follows’daki düşük frekanslı drone sesleri, izleyicinin beynindeki alarm sistemini tetikler; tehlike görünmeden bedeni hazırlar. Stanley Kubrick’in The Shining’inde Wendy Carlos ve Rachel Elkind’in kaotik teması, filmin derin ürkütücülüğünü kurar. Müzik, tıpkı doğadaki çığlıklar gibi beynin derin bölgelerine doğrudan ulaşır; kalbi hızlandırır, nefesi değiştirir ve bedenin “hazır ol” sinyalini aktive eder.

Korkuda müziğin asıl gücü, sessizlikle kurduğu ilişkidir. Uzayan bir sessizlik, yaklaşan bir sestten daha ürkütücüdür; çünkü sessizlik, zihni kendi korkusuyla baş başa bırakır. İnsan, en çok kendi hayal gücünden korkar. Spielberg’in Jaws’ında köpekbalığının yaklaştığını hissettiren tuba motifleri, izleyiciye sessizliği korku ile doldurma imkânı verir. Hitchcock’un Psycho’sunda sessizliğin ardından gelen keman çığlığı ise beklenenin kırılmasıyla beynin uyarı sistemini tetikler. Jordan Peele’in Us’ındaki çocuğun tiz melodik şarkısı veya Ari Aster’in Midsommar’ındaki çan ve vokal kullanımları, sessizliğe gergin bir yoğunluk katar ve izleyiciyi bilinmeyenle yüzleştirir.

Ama tıpkı korku anlatılarında olduğu gibi müzikte de bir çözülme vardır. Ses diner, gerilim biter. Beyin, tehlikenin geçici olduğunu fark eder. İşte o an rahatlama gelir. Korkunun ardından gelen bu rahatlama, insanın kendine söylediği sessiz bir cümledir: Hâlâ buradayım.

Belki de korkudan zevk almamızın en insani nedeni budur. Korku bize ölümü hatırlatır ama aynı anda yaşamı da hissettirir. Kalbimizi, nefesimizi, bedenimizi... İnsan, korkuyla yüzleşerek kendi sınırlarını yoklar. Ve işte tam bu yüzleşmede korku, insanlığı şekillendiren bir güç hâline gelir. Tarih boyunca insanlar, korkuyu yenmeye değil; onu hikâyeye, müziğe, sanata dönüştürerek anlam arayışına çevirdi. Çünkü korku, bastırıldığında büyür; paylaşıldığında şekil değiştirir, biçim kazanır. Biz de o biçimi izlemekten vazgeçmeyiz. Karanlığa bakar, ürpeririz ama gözlerimizi asla kaçırmayız.

LECTER, CHİGURH, WİLKES: MAHŞERİN ÜÇ ATLISI

Korku, insan zihninin en ilkel barınağıdır. Bu barınağın kapısını kimin çaldığı içerideki yankının ne kadar süreceğini belirler. Sinema ve edebiyat tarihi boyunca “kötülük” sayısız maske taktı: Bazen elinde elektrikli testere ile koşan bir manyak, bazense rüyalarımıza giren bir hayalet oldu. Ancak psikolojik korku türünün altın çağı diyebileceğimiz ince bir çizgide, şiddeti fiziksel bir eylemden çıkarıp zihinsel bir satranç oyununa, varoluşsal bir krize veya saplantılı bir aşka dönüştüren karakterler, bizi kanla değil, fikirlerle dehşete düşürdüler.

Bu inceleme dahilinde kötülüğün üç farklı yüzünü; aklın keskin hâlini, kaosun sessiz yürüyüşünü ve sevginin boğucu kapanını masaya yatırıyoruz. Hannibal Lecter, Anton Chigurh ve Annie Wilkes. Biri sizi akşam yemeğine davet eder, biri yazı tura atar, diğeri ise iyiliğiniz için bacaklarınızı kırar.

Hannibal Lecter

İncelemeye Hannibal Lecter ile başlamak, kötülüğe bir saygı duruşunda bulunmak gibidir. Çünkü Lecter alelade bir katil değildir; kendi zihninde inşa ettiği muazzam bir akıl katedralinde yaşayan bir çeşit rahiptir. Onun psikolojisini incelerken karşımıza çıkan ilk duvar, narsisizmin rafine, estetik halidir. Lecter, elitist bir çarpıklıkla, kurbanlarını insan olarak görmez; onları estetik algısına hakaret eden, kaba ve zevksiz nesnelere olarak sınıflandırır. Yamyamlığı biyolojik bir açlık değil, bu nesnelere kendi üstün varlığına katarak dönüştürme, onları yüceltme ayınıdır.

Lecter’in korkutuculuğu, şiddeti estetize etme becerisinde yatar. O, soğukkanlılıkla bir insanın yüzünü yiyebilirken, aynı anda Bach dinleyip Floransa mimarisi üzerine düşünebilen bir zihindir. Onunla bir hücrede, kırılmaz camın ardında konuştuğunuzda bile güvende değilsinizdir.

Çünkü Lecter, parmaklarıyla değil, kelimeleriyle zihnimize sızar. Sizin travmalarınızı, korkularınızı ve arzularınızı bir cerrah titizliğiyle açığa çıkarır ve onlarla oynar. O, saf kötülükten ziyade, ahlaki pusulası tamamen bizden farklı bir düzlemde çalışan, üst insan iddiasındaki bir tanrı kompleksidir. Onun dünyasında kabalık, ölümcül bir günahdır ve cezasını bizzat kendisi keser.

Anton Chigurh

Lecter'in barok ve süslü kötülüğünün tam karşısında, Anton Chigurh'un buz gibi, süssüz ve mekanik varlığı durur. No Country for Old Men'in karanlık gölgesi, bir insan olmaktan çok kaçınılmaz bir doğa olayı gibidir. Chigurh'un eylemlerinde bir öfke, haz ya da intikam duygusu bulamazsınız. O, sadece bir prensiptir.

Chigurh'un psikolojisi, determinizmin karanlık eşliğinde gezinir. Yazı tura sahnesi, onun dünya görüşünün özetidir: "Ben buraya, sen de oraya gelene kadar hayatlarımızda olup biten her şeyin bir anlamı vardı."

Chigurh, kendini kaderin bir uygulayıcısı, evrensel bir dengeleyici olarak görür. Kurbanına yazı tura attığında sorumluluğu üzerinden atar ve yetkiyi şansa, yani kaosa devreder. Bu, onu Lecter'dan ayırır; Lecter Tanrı olmak isterken, Chigurh kendini kaderin mütevazı ve ölümcül bir enstrümanı olarak görür. Onda mizah yoktur, pazarlık yoktur. Chigurh, kapının altındaki gölgenin, susturucudan çıkan varla yok arası sesin ve arkanızı döndüğünüzde orada olacağını bildiğiniz kaçınılmaz sonun kendisidir. Chigurh'un yarattığı korku, anlamlandıramadığımız, durduramayacağımız bir hiçliğin ve anlamsızlığın korkusudur.

Annie Wilkes

Ve Annie Wilkes... Eğer Lecter aklın, Chigurh kaderin temsilcisi ise, Annie duygunun kontrolden çıkmış hâlidir. Misery'nin hemşiresi, psikolojik korkunun klostrifobik ve boğucu yüzünü temsil eder. Annie'nin hastalıklı zihni, ani ruh hâli değişimleri, takıntılı bir sevgi anlayışıyla şekillenmiş gibidir.

Annie'yi diğer ikisinden ayıran en temel özellik, kurbanıyla kurduğu ilişkidir. Lecter kurbanını aşağılar, Chigurh onları önemsemez ama Annie kurbanını sever.

Hem de ölümüne. Onun kötülüğü, koruma içgüdüğü maskesi takmış bir işkencedir. Paul'u yatağa bağlarken, ona çorba içirirken veya balyozla ayak bileklerini parçalarken, bunu ironik bir şekilde Paul'un iyiliği için yaptığını inanır. Annie, hayranlık ve sahiplenme duygusunun toksik bir bataklığa dönüştüğü karmaşanın kendisidir. Onun korkutuculuğu öngörülemezliğinden gelir; bir saniye önce size şefkat gösterirken, bir saniye sonra çorbanın dökülmesine sinirlenip bir canavara dönüşebilir. Annie, hepimizin içten içe korktuğu nefretten daha ürkütücü çarpık bir sevginin ve saplantının vücut bulmuş hâlidir.

Mahşerin Üç Atlısı

Bu üç karakteri zihinsel bir laboratuvara koyup çarpıştırdığımızda insan psikolojisinin karanlık kuytularının bir haritasını çıkarırız.

Hannibal Lecter, Anton Chigurh ile karşılaşsa muhtemelen ondan nefret ederdi. Chigurh'un tuhaf saç kesimi, ucuz kıyafetleri ve ilkel ölüm melekliliği, Lecter'ın estetik zevklerine hakarettir. Lecter, Chigurh'u sıkıcı ve kaba bir araç olarak görürdü. Ancak Chigurh, Lecter'ın zekâ oyunlarına gelmezdi. Lecter konuşmaya başladığında, Chigurh sadece parayı havaya atar ve "Yazı mı tura mı?" diye sorardı. Lecter'ın manipülasyonu, Chigurh'un mutlak prensipleri karşısında duvara toslardı.

Öte yandan Annie Wilkes, bu denklemin ters kartıdır. Lecter, Annie'nin basit ve taşralı zihnini saniyeler içinde çözer ve onu kendi silahı olan sevme ve sevilme saplantısıyla vururdu. Ancak fiziksel bir karşılaşmada, Annie'nin çılgın, mantık tanımaz annelik öfkesi ve elindeki balyoz, Chigurh'un soğukkanlılığını bile sarsabilirdi.

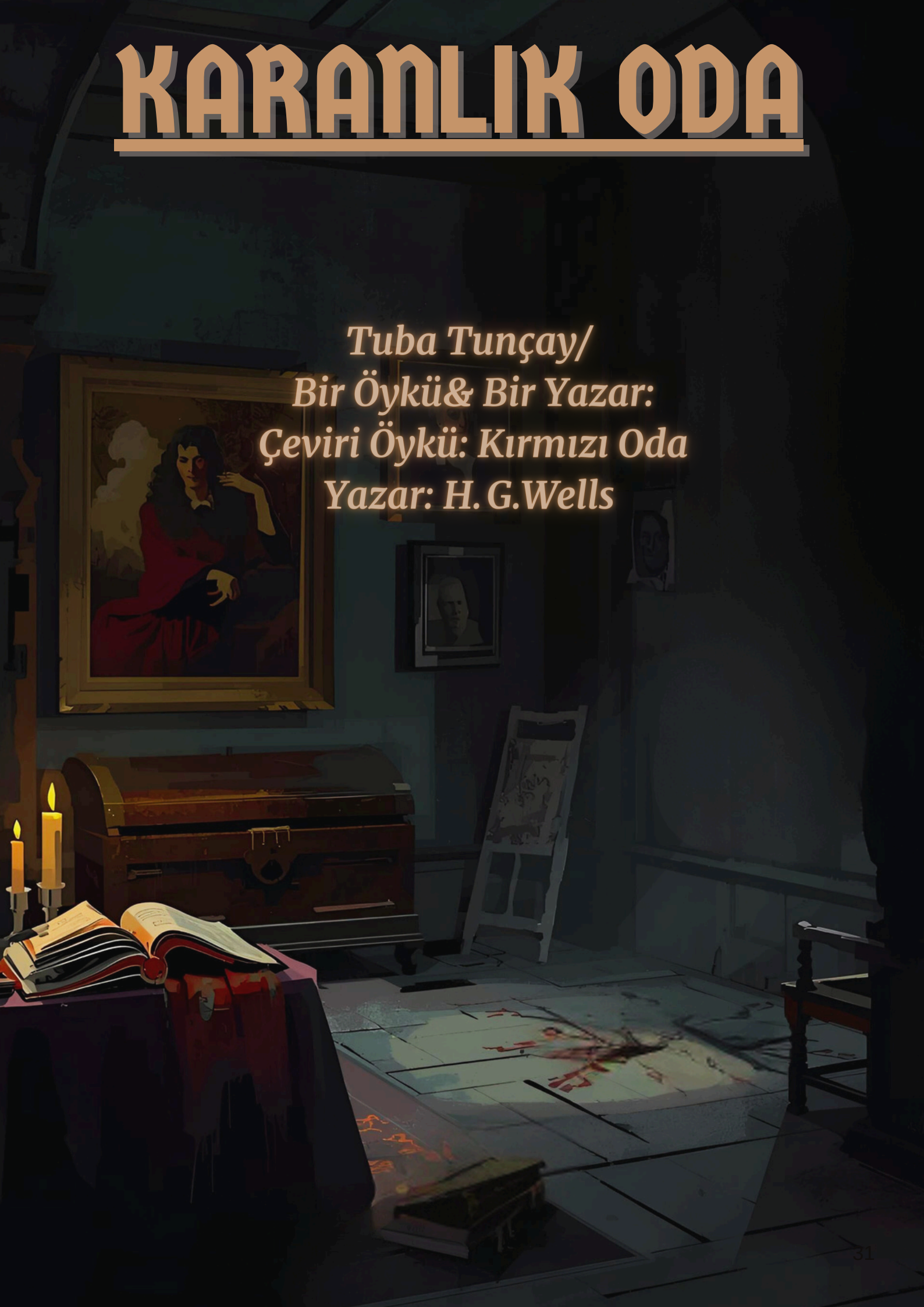
Çünkü Chigurh kendi çarpık mantığının, Annie ise kendi kaotik ve çarpık sevgisinin ürünüdür.

Sonuç olarak; Hannibal Lecter, bize zekânın ahlaktan soyutlandığında ne kadar korkunç olabileceğini, Anton Chigurh, evrenin kayıtsızlığının ve kaçınılmaz sonun dehşetini, Annie Wilkes ise sevginin ve hayranlığın nasıl bir hapisaneyeye dönüşebileceğini gösterir.

Bizim için bu üçlü, korkunun sadece karanlıkta saklanan bir canavar olmadığını; bazen bir akşam yemeğinde, bazen bir benzin istasyonunda, bazen de karla kaplı bir dağ evinde, en az bizim kadar etten kemikten insanların suretinde karşımıza çıkabileceğini kanıtıyor. Hangisi daha korkunç? Şeytani bir üst insan elitizmi mi, çarpık bir determinizm mi yoksa hastalıklı ve takıntılı bir sevgi ritüeli mi? Karar, size ve zihninizdeki karanlık odaya ait.

KARANLIK ODA

*Tuba Tunçay/
Bir Öykü& Bir Yazar:
Çeviri Öykü: Kırmızı Oda
Yazar: H. G. Wells*

KIRMIZI ODA

“Beni korkutmak için somut bir hayalet gerekir,” diyerek kadehimle şöminenin önünde durdum.

“Olabilir,” dedi bir kolu sakat olan adam yan gözle bana bakarken.

“Yirmi sekiz yaşındayım ve şimdiye kadar hiç hayalet görmedim.”

Yaşlı kadın, solgun gözlerini ateşe dikti, başını yavaşça iki yana salladı.

“Görülecek, üzülecek çok şey var.”

Yaşlıların evlerinin ruhani korkularını abarttıklarını düşünüyordum.

“Bakalım bu gece bir şey görebilecek miyim?”

Koridordan baston sesi geldi, kapı gıcırdayarak açıldı. Daha kambur ve buruşuk ikinci bir yaşlı adam içeri girdi, alt dudağı sarkmış, çürük sarı dişleri görünüyordu. Zorlanarak karşı koltuğa oturdu. Sakat olan ona kısa bir bakış attı, aralarında bir hoşnutsuzluk vardı. Kadın hâlâ ateşe bakıyordu, geleni fark etmemişti bile.

Yeni gelen adam başını çevirip iltihaplı gözleriyle bana baktı; sonra boğulurcasına öksürdü. Titreyen elleriyle birasını döktü. Duvarda hareketlerini taklit eden gölgesi devleşmişti.

Bu grotesk tipleri sevemedim. Yaşlılıkta insanî nitelikler günden güne kayboluyor sanki. Üçü de kasvetli sessizlikleri, eğik duruşları ile oldukça rahatsız ediciydiler.

“İnanın, bana şu ‘hayaletli’ odanızı gösterirseniz, orada rahatça kalabildiğimi size göstereceğim.”

Öksüren adam başını öyle ani geriye attı ki irkildim. Bir süre sessizlik sürdü, hiçbiri cevap vermedi. Kadın, donuk gözlerle hâlâ ateşe bakıyordu, neredeyse bir ceset gibi.

“Hayaletli oda diyorum?” Sesimi hafifçe yükseltmişim.

“Kapının dışında bir mum var. Ama bu gece Kırmızı Oda’ya gidersen...”

“Bu gece mi?” dedi kadın endişeli bir sesle.

“Evet,” dedim kısaca, “Ne tarafta?”

“Koridordan ilerle,” dedi adam.

“Döner merdivene kadar git, ikinci katta yeşil bezli kapı.

Oradan devam et, Kırmızı Oda solunda kalacak.”

“Gerçekten gidiyor musun?” dedi iltihaplı gözlü adam, yüzünü tuhafça eğerek.

“Bütün geceler içinde... Bu gece,” diye fısıldadı kadın.

“Bunun için geldim,” dedim kapıya yönelirken. Bir an durup arkama baktım; üçü de ateşin önünde, birbirine sokulmuş, karanlık silüetler hâlinde bana bakıyordu.

“İyi geceler,” dedim ve çıktım.

Elimde mumla soğuk, yankalı koridorda yürümeye başladım. Leydinin şatoyu emanet ettiği bu üç yaşlının tuhaflığı, itiraf etmeliyim beni etkilemişti. Mantığımı korumaya çalışıyordum ama her şey masalsı bir çağa aitti sanki; kehanetlerin, hayaletlerin gerçek sayıldığı bir döneme. Uzun ve gölgeli koridorun nemli duvarları bir ceset kadar soğuktu. Giysiler, mobilyalar, süsler bile geçmişin hayaleti gibiydi. Anılar bu taş duvarlarda hâlâ dolaşıyordu. Bu düşünceleri kafamdan atmaya çalıştım.

Koridor tozluymuş. Mumun titrek ışığı korku yayıyordu. Spiral merdivende bir gölge peşimden süzüldü, bir diğeri önümden karanlığa kaçtı ya da ben öyle sandım. Bir an durup arkamda duyduğumu sandığım hışırtı sesini dinledim.

Ay ışığı, büyük pencereden girip her şeyi canlı gölgeler gibi aydınlatıyordu. Ev, sanki dün terk edilmiş gibiydi; apliklerin hepsinde yeni mum, halıların üzerindeyse bekleyen ağır bir sessizlik vardı.

Köşedeki bronz heykelin gölgesi rahatsız ediciydi. Tabancamın olduğu cebime elimi atarak ilerledim. Koridorun solgun sessizliğini yarararak Kırmızı Oda'nın kapısını hızlıca açtım. İçeri girer girmez kapıyı hemen kilitledim. Mumumu kaldırarak genç dükün öldüğü bu odayı incelemeye başladım.

Dük, az önce çıktığım merdivenlerden düşmüştü. Odayla ilgili daha eski, karanlık hikâyeler de vardı. Siyah pencere nişleri, tozlu kahverengi-kırmızı perdeleri ve karanlık devasa mobilyalarıyla bu gölgeli odaya bakınca, onun filizlenen karanlık köşelerinde ortaya çıkan efsaneleri çok iyi anlayabilirdiniz. Mumun cılız ışığı odanın ucuna ulaşmıyordu.

Hayal gücümün beni ele geçirmemesi için odayı daha dikkatli incelemeye başladım. Mobilyaları teker teker kontrol ettim, yatak örtülerini kaldırdım, perdeleri açtım, panjurları kaldırıp pencere kilitlerine baktım. Sonra gizli bir kapı aramak için meşe panelleri yokladım. Aynaya baktığımda yüzümün bembeyaz olduğunu gördüm.

Odada iki büyük aynanın üzerlerindeki apliklerde mumlar ve şömine rafında porselen mumluklar vardı. Hepsini sırayla yaktım. Üşümemek için şömineyi de tutuşturdum. Ateş iyice yanınca dönüp odaya tekrar baktım. Kendime barikat olsun diye koltukla masayı önüme çektim, tabancam masadaydı. Dikkatli incelemem işe yaramıştı ama odanın karanlığında gizlenen kusursuz sessizliği hayal gücümü tetikliyordu. Ateşin çıtırtıları, o çıtırtılarının yankısı beni rahatsız ediyordu. Odada, özellikle oyuğun bulunduğu köşede, tanımlanamayan bir varlık hissi belirirdi; sessizlikte sinsice ortaya çıkan, görünmeyen bir şey. Kendimi yatıştırmak için bir mum alıp oyuğa yürüdüm. Gözle görülür bir şey yoktu. Mumu oyuğun zeminine bırakıp döndüm.

Mantığım yeterli bir neden bulamasa da oldukça gergindim ama doğüstü bir şey olmayacaktı, emindim. Zaman geçirmek için bu yerin efsanesine dair birkaç kafiyeli dize uydurmaya çalıştım, *Ingoldsby* tarzında. Hatta bazılarını yüksek sesle söyledim ama pek başarılı değildim. Sonunda hayaletlerin imkansızlığı üzerine kendimle yaptığım konuşmayı bıraktım. Zihnim, aşağıdaki o üç yaşlı, tuhaf insana geri döndü. Odanın kırmızı-gri kasveti rahatsız ediciydi; yedi mumla bile etraf hâlâ loştu. Sedir bulunan nişteki mumun alevi titriyor, gölgeler yarı karanlık, uçarı bir dansla oynuyordu. Bir çözüm ararken, koridorda gördüğüm mumları hatırladım. Odadaki mumlardan birini aldım, kapıyı açık bırakarak dışarı çıktım. Yaklaşık on mumla geri döndüm. Mumları porselen biblolara yerleştirip, gölgelerin yoğun olduğu yerlere, yere ve pencere girintilerine dağıttım. Toplamda on yedi mum, odayı bütünüyle aydınlatıyordu. Bu sessiz alevlerde güven verici bir şey vardı. Mumların giderek eridiğini seyrederken zamanın geçtiğini de hissedebiliyordum. Rahatlamıştım.

Buna rağmen nöbetin kasvetli bekleyişinin ağırlığı boğucuydu. Dakika ibresinin gece yarısına doğru ilerlemesini izliyordum ki köşedeki mumun sönmüş olduğunu fark ettim. Döndüm. Karanlık oradaydı. Beklenmedik bir varlık. İrkildim.

“Tanrım,” dedim yüksek sesle, şaşkınlığımdan kurtulduktan sonra, “Bu çok güçlü.” Masadan kibriti alıp odanın diğer ucuna yavaşça yürüdüm. Köşeyi aydınlatmak için kibriti çaktım. İlki çakmadı, ikincide beceribildim. Duvar da bir şey yanıp söndü.

Başımı çevirdim. Şöminenin yanındaki masada duran iki mumun söndüğünü gördüm.

“Tuhaf...Bunu ben mi yaptım?”

Gidip yeniden yaktım. Aynalardan birinin sağ köşesindeki mum yanıp sönmeye başladı, hemen ardından diğer mum da onu takip etti. Fitiller sanki görünmez parmaklarla bastırılmış gibiydi. Alevler söniyor ama hiç duman çıkmıyordu. Şaşkınlıkla bakarken yatağın ayak ucundaki mum da söndü, gölgeler bana doğru yaklaşıyordu.

“Bu olamaz!” dedim ama mumlar sönmeye devam etti.

“Ne oluyor?” diye bağırdım tiz bir sesle. Gardırobun köşesindeki mum da sönmüştü. Ardından nişteki mum da yeniden karanlığa gömüldü.

“Sakin ol!” dedim endişeyle bir kibrit daha çakarken. “Bu mumlara ihtiyacım var.”

Ellerim öylesine titriyordu ki iki kez kibrit kutusunun pürüzlü tarafını iskaladım. Şömine tekrar aydınlandığında bu sefer de odanın diğer ucundaki iki mum söndü. Ama aynı kibritle büyük aynanın mumlarını ve kapı yanındakileri yeniden yakabildim. Hepsini kurtardığımı sanırken sessizliğin içinde dört ışık birden karardı. Titreyerek aceleyle yeni bir kibrit çaktım.

O an, sanki görünmez bir el masadaki iki mumu devirdi gibi geldi. Dehşetle çılgık atarak önce nişe, ardından pencereye koştum. Şöminenin yanındaki iki mum daha söndü. Üçünü yeniden yaktım, sonra yatak odasındaki şamdanı aldım; kibritle vakit kaybetmemeliydim.

Mumlar sönmeye devam ediyordu. Korktuğum gölgeler geri döndü, sinsice yaklaşarak iki yandan üzerime çöktü. Karanlığın dehşetiyle neredeyse çılgına dönmüştüm. Kendimi kontrol edemiyordum. Nefes nefese, mumdan muma atlayarak bu acımasız ilerleyişe direnmeye çalıştım. Ama nafileydi.

Bacaklarım masaya çarpmaktan morarmıştı. Sandalyeyi devirdim, tökezleyip düştüm. Kalkarken bir mum daha aldım ama ani hareketimin yarattığı rüzgârla masadaki mum düştü; kalan ikisi de bir anda söndü. Ama odada hâlâ ışık vardı, tavandan yayılan ve gölgeleri benden uzak tutan kırmızı bir ışık. Alevler!

Kömürler arasında dans eden alevler mobilyalara kızıl yansımalar saçıyordu. Bir anda alevler azaldı, yansımalar silindi. Karanlık, bir göz kırpması gibi üzerime çöktü; boğucu, ezici. Mum elimden düştü. Kollarımı boşluğa uzatıp çığlık attım.

Sonrasında tek hatırladığım ay ışığıyla aydınlanan koridoru düşündüğüm ve başımı eğip yüzümü kollarımla kapatarak kapıya doğru sendeleyerek koştuğumdu. Yatağın köşesine sertçe çarptım, sonra başka bir mobilyaya. Karanlıkta savruldu, alnıma ağır bir darbe aldım.

Sonrası yok.

Gündüz ışığında gözlerimi açtım. Başım sarılıydı. Sakat eli olan adam yüzüme bakıyordu. Etrafıma bakarken yaşlı kadını, küçük, mavi bir şişeden bardağa ilaç damlatırken gördüm.

“Neredeyim?” dedim. “Sizi hatırlıyor gibiyim ama tam değil.”

Bana olanları anlattılar. Masal dinler gibi dinledim.

“Seni şafak vakti bulduk. Alnında ve dudaklarında kan vardı.”

Neden onlardan korktuğumu hatırlamıyordum. Gün ışığında üçü de sıradan yaşlı insanlar gibi görünüyordu. Yaşadıklarımı belli belirsiz hatırlıyordum.

“Artık odanın hayaletli olduğuna inanıyorsun, değil mi?” dedi yaşlı adam.

“İnanıyorum.”

“Ve sen onu gördün. Bizse, hayatımız boyunca burada yaşamamıza rağmen onu hiç göremedik. Söylesene, kont mu?”

“Hayır, o değil.”

“Sana söylemiştim,” dedi yaşlı kadın.

“Zavallı genç kontes...”

“Hayır. O odada ne kontun ne de kontesin hayaleti var. Orada hiç hayalet yok. Çok daha kötüsü var... Elle tutulmaz bir şey...”

“Ne?”

“Korku,” dedim. “Zihni karartan, boğucu, açıklanamaz, ışığı ve sesi yutan bir korku. Koridorda beni izledi, odada benimle savaştı... Zavallı ölümlü insanları rahatsız eden en kötü şey o. Tüm çıplaklığıyla, sadece ‘Korku!’. Işık ve ses içermeyen, kulakları sağır eden, zihni karartan bir korku.”

Sustum. Bandajlarıma dokundum.

“Mumlar birbiri ardına söndü... ve ben kaçtım.”

Yaşlı adam konuştu.

“Biliyordum. Karanlığın gücü. Perdelerde, örtülerde gizlenir. Alacakaranlıkta arkandan sürünür, kaçamazsın: Kara Korku! Ve bu ev günahla dolu kaldıkça, lanet de o odada kalacak.”

- H. G. WELLS -

BİLİMKURGUNUN MİMARINDAN

KARA KORKUNUN USTASI

Her ne kadar bilimkurgu türünün babası olarak anılsa da Herbert George Wells, yalnızca uzay ve zamanın ötesine bakmakla kalmamış; insan zihninin en karanlık köşelerine de cesurca ışık tutmuştur.

1856'da İngiltere'de doğan Wells, fakir bir ailede büyüdü. Gençlik yıllarında Darwin'in Evrim Teorisi ile tanışması, bilim ve hayal gücünü birleştiren hikâyelerinin temelini atmasında yardımcı oldu.

Wells, modern bilimkurgu edebiyatının temel taşlarını döşediği eserlerinde;

- Zaman yolculuğunu,
- Görünmezlik ve genetik değişimi,
- Dünya dışı yaşam ile teması ilk kez güçlü bir kurgusal zemine oturttu.

Bu temalar yalnızca edebiyatı etkilemekle kalmadı; filmler, diziler, çizgi romanlar ve video oyunlarına ilham verdi.

1900'lerin başında kaleme aldığı Anticipations adlı eserinde, bugün hayatımızın vazgeçilmezi olan dronlar, dev gökdelenler, televizyon ve internet benzeri fikirleri şaşırtıcı bir öngörüyle tasvir etti.

Korku ve Psikolojide Derin İzler

Wells, sadece "bilim"i değil, insan psikolojisi ve korkunun doğasını da ustalıkla işledi.

The Red Room gibi kısa hikâyeleri, doğüstü değil, insan zihninin irrasyonel korkusunu merkezine alır. Ona göre gerçek hayaletler fiziksel değil, özümüzü saran korkuların gölgeleridir.

Korkunun, merakın ve bilimin sonsuz ufkunu aynı anda sorgulayan okurlar için Wells, sadece bir yazar değil; düşünce tarihinin keskin bir pusulasıdır.

Eserleri:

1. Zaman Makinesi (The Time Machine, 1895): Bilimkurgunun dönüm noktası! Zaman yolculuğunu merkeze alan bu roman, insanın geleceğe dair umudunu ve korkularını sorgular.
2. Görünmez Adam (The Invisible Man, 1897): Bilimsel deneylerin kontrolden çıktığı ve yalnızlığın karanlık yüzünü ortaya koyan unutulmaz bir gerilim.
3. Dünyalar Savaşı (The War of the Worlds, 1898): Marslı istilasını anlatan bu epik eser, dünya dışı yaşam ve insanlığın savunma sınırları üzerine çığır açıcı bir hikâye.
4. İnsanlık Üstüne (The Island of Dr. Moreau, 1896): Bir adada genetik deneylerle "insanlaştırma" girişimi... İnsan doğasının sınırları ve etik sorular üzerine sarsıcı bir alegori.

PENCERE

*Nisa Turhan/
The Horla Üzerine*

*Ufuk Altunbaş/
Yabancı Kucak Eserinden Mekânsal
Tekinsizlik İzleri*

THE HORLA ÜZERİNE

Guy de Maupassant'ın The Horla'sı, literatüre bir hayalet öyküsü olarak girmiş olsa da okurken içten içe akıl sağlığımızı kemiren bir metin. Klasik gotik öğelerle harmanlanmış bu anlatı, evin içinde görünmeyen bir varlıktan ve geceleri boğazımıza çöken bir ağırlıktan özenle bahsederken bile asıl korku, bunların hiçbirini net görememekte saklı. Hikâye boyunca neyin gerçek neyin bir adamın yavaş yavaş çöken zihni olduğunu ayırt edememek, öykünün asıl dehşeti.

Öykü, Seine kıyısında, ailesinin eski evinde yalnız yaşayan bir adamın günlüğü gibi ilerliyor. İlk sayfalarda her şey pastoral: toprağına bağlı, köklerini seven, evinin kokusunu, nehri ve çan seslerini anlatan bir adam var. Hava güzel, dünya düzenli, anlatıcı kendini ait hissediyor. Sonra, çok hafif bir kayma başlıyor, sebebi olmayan bir iç sıkıntı, bugün kötü bir şey olacak hissi, dışarı çıkıp dönerken evde onu bekleyen belirsiz bir felaket fikri. Maupassant korkuyu tam buradan inşa ediyor, ortada henüz canavar yok ama karakterin ruh tonunda bir çatlak açılmış durumda. Bu çatlak geceleri genişliyor. Anlatıcı uyumaktan korkuyor ve hatta yatağına bir tür darağacı gibi algılıyor. Uyku ona göre artık pasif bir dinlenme değil, kafasını kavrayıp gözlerini kapatan, onu yok eden bir düşman güç. Her gece aynı kâbusla uyanıyor, göğsünde görünmeyen bir ağırlık, boğazına sarılan eller ve çıkmayan bir çığlık.

Uyku felcini andıran bu tarif, biz okuyucularda bile rahatsız edici derecede tanıdık bir fiziksel panik yaratıyor. Sabah olduğunda odada kimse yok ama dökülen korku terleri gerçek, dinmek bilmeyen o kalp çarpıntısı gerçek. Korku tam da bu ikilikten besleniyor: beden, olmayan bir tehdide gerçek reaksiyon veriyor.

Durumun dehşetine kapılan anlatıcımız kendi kendine küçük deneyler yapmaya başlıyor. Her gece başucuna su, süt, şarap bırakıyor, sabah su ve süt yok, şarap duruyor. Uyurgezer olabileceğini düşünüp dudaklarını, ellerini karalamalarla işaretliyor, şişeleri kumaşla sarıyor. Uyanınca işaretler yerinde, kapaklar aynı ama su yine içilmiş. Aslında çok basit ve gündelik bir ayrıntı bu kaybolan bir bardak su. Maupassant bunu, "Ben mi içtim, yoksa başka biri mi?" sorusuyla bir paranoya öyküsüne çeviriyor. Evin içinde görünmeyen bir varlık fikri, işte bu kadar sıradan, bu kadar küçük bir boşluktan sızıyor.

Anlatıcı bunu anlamlandırmak için dışarıdaki dünyaya sarılıyor. Mont Saint-Michel'e gidiyor, orada bir keşişten rüzgârla, görünmeyen güçlerle ilgili o basit ama yerini bulan cümleyi duyuyor: "Rüzgârı hiç gördünüz mü?". Ardından, kentte bir hipnoz gösterisine tanık oluyor, bir kadının iradesinin nasıl kolayca kırılabildiğini ve ertesi gün bile emredilen şeyi sorgulamadan yaptığını görüyor.

Akıl sağlığını yasladığımız o bilimsel açıklamalar, metafizik korkusunun yanına oturuyor, sonra da tatlı tatlı insan zihninin esneyebilen, başkasının eline geçebilen ve işgal edilebilir bir alan olduğunu hatırlatıyor. The Horla, yavaşça psikolojik korkuya dönüşüyor ve biz de anlatıcıyla birlikte şunu düşünmeye başlıyoruz: Ya gerçekten biri, başka bir irade, onun zihnini ele geçiriyorsa?

Öykünün en rahatsız edici tarafı, Maupassant'ın bizi bir an bile anlatıcının yanından ayırmaması. O görünmez varlığa Horla adını verdiği an, neredeyse bir doğum sahnesi gibi. Brezilya'dan gelen beyaz gemiyi, Rio'daki toplu delilik haberlerini birbirine bağlayıp, insan türünden sonra gelen yeni bir üstün tür hayal ediyor: görünmez, daha gelişmiş, bizi hipnozla köleleştiren, uykumuzda sütümüzü, suyumuzu, yaşamımızı emen bir varlık. Bu noktada Horla, klasik bir yaratık olmaktan çok, insanın kendi üzerindeki kontrolünü kaybetme korkusunun cisimleşmiş hâli gibi duruyor. Bedeni, evi, gündelik hayatı işgal eden şey, belki de sadece bu his.

Maupassant'ın dili akademik bir mesafede değil, hatta doğrudan çılgınlığın ağzını kullanarak konuşuyor. Günlük tarihlerinin ritmini hissediyoruz, "Bugün bir şey olmadı. Ama yarın ne olacak?" cümleleri öykünün temposunu belirliyor. Bazen sayfalar "hiçbir şey yaşanmadı ama korkuyorum" notlarıyla dolu, bazen küçük bir olay -bahçedeki bir gülün görünmez bir el tarafından koparılması, aynada kendi yansımaları bir süre görememesi gibi- bu hiçbir şeylerin arasına bir bıçak gibi saplanıyor. Korku sinemasında sevdiğimiz aniden zıplatan sahnelerin aksine yavaş yavaş çöken bir ağırlık söz konusu.

Öykünün sonuna doğru, anlatıcı Horla'yı öldürmek için son bir plan yapıyor. Bu plan, onu odasına kapatıp bütün evi ateşe vermek oluyor. Görünmeyen efendisini yok etme çabası son derece gerçek olan insanların ölümüne dönüşüyor. Ev çılgınlık eşliğinde yanarken anlatıcı bahçede saklanıp olup biteni izliyor. Asıl acı olansa bütün bu yıkımın sonunda bile Horla'nın ölüp ölmediğinden emin olamıyor. Eğer yanmıyorsa, eğer ateş ona işlemiyorsa, geriye tek bir çıkış kalıyor; o da kendini öldürmek.

The Horla'yı bu kadar güçlü kılan şey, okura net bir cevap vermeyi reddetmesi. Bu gerçekten yeni bir tür mü, görünmez bir efendi mi yoksa psikozun içinden konuşan bir adam mı? Maupassant bizi, bu sorunun tam ortasında, rahatsız edici bir bölgede bırakıyor. Ne tamamen hayalet hikâyesi gibi rahatça okuyoruz ne de delirmiş zaten deyip geçebiliyoruz. Çünkü günlük boyunca tanıdığımız anlatıcı, en azından başlarda, çok tanıdık, hafif takıntılı, fazla düşünen, modern bilime inanan, kendi ruh hâlini analiz eden biri. Yani bizden oldukça uzakta, aklını kaybeden bir adam değil, biraz fazla yalnız kalmış, biraz fazla düşünen bir biz.

Bugün, görünmeyen baskıların, adını koyamadığımız kaygıların, üstümüzde dolaşan soyut yüklerin çağında The Horla hâlâ taze duruyor. Belki hepimizin içinden ara sıra geçen o his, Maupassant'ın bulduğu kelimeyi fısıldıyor: kontrolü kaybedersem ne olur? Bedenime, hayatıma, düşüncelerime hükmeden ben değilsem, kim? The Horla tam da bu soruyu edebî bir kâbusa çeviriyor.

BİR PSİKOLOJİK DEHŞET KAYNAĞI OLARAK VENEDİK: *Yabancı Kucak Eserinden* Mekânsal Tekinsizlik İzleri

Venedik, tarihî bir liman kenti olmasıyla dünyanın önde gelen turistik mekânlarından biridir. Öyle ki bu güzide şehrin bir diğer adı da “La Serenissima” yani Türkçe anlamıyla en huzurlu şehirdir. Romantik anlar ve sakin günlerle özdeşleşen bu şehrin bu özellikleriyle çelişen bir de karanlık tarafı vardır. O daracık, labirente benzeyen sokakları, su üstünde durmanın sağlamlığından şüphelenme hissi ve nüfusun büyük çoğunluğunun kimliği belirsiz yabancılardan oluşması gibi unsurlar Venedik’i insan psikolojisini dehşete düşüren kimi esrareniz durumlara gebe bırakır. Bu tür durumlar da mekân, başlı başına bir karakter olarak kullanıldığı kimi eserler için ilham kaynağı olmuştur. Bu doğrultuda, Ian McEwan’ın 1981’de yayımlanan *The Comfort of Strangers* (Yabancı Kucak) romanı, birbirinden uzaklaşmış bir çiftin arasındaki çatışmayı yabancılık duygusu üzerinden kurulan bir psikolojik korku anlatısına dönüştürerek Venedik’in belirsizliğiyle boğuşan turistlerin ruh hâllerini yansıtan bir örnek hâline gelir.

Romandaki mekânsal tekinsizliğe ışık tutması amacıyla Venedik’in tarihindeki iki unsurdan kısaca bahsetmek iyi olacaktır.

Bunlardan ilki, bu kadar görkemli bir liman şehrinin kara veba sebebiyle nüfusunun üçte birini kaybedip uzun yıllar hastalıklarla savaştan bir yere dönüşmesidir. Bu kara leke, Venedik’in grotesk atmosferini perçinlemiştir çünkü bu huzurlu kent artık ölüm, çürüme ve korkunç veba maskeleriyle baş başa kalmıştır. İkinci unsur ise her yıl kutlanan ve insanların veba maskeleri de dâhil olmak üzere çeşitli maskeler taktığı Venedik Karnavalı’dır. Maskeler, insanlarda psikolojik olarak korkuyu uyandırmaya oldukça elverişli cisimlerdir. İnsanı kimliksizleştirir ve yüz ifadesini ortadan kaldırarak hissiz bir varlığa dönüştürür. Dolayısıyla maskeler, katiller için bulunmaz bir nimettir, zira onları tanınmayacak hâle getirirler. Venedik’in labirent gibi sokakları da işte tam bu sebeple bir maske işlevi görerek kimi ürpertici gizemleri saklar.

Yabancı Kucak romanında şehrin adı açıkça söylenmez; Venedik, sanki adı anılmaması gereken müphem bir ortam hissiyle, isimsiz ve maske ile örtülmüş tekinsiz bir şehir olarak okurların karşısına çıkar. Tarih boyunca bir liman kenti olan Venedik, gelip geçici yabancılardan duraktır.

Ancak öyküleri anlatılan Colin ve Mary çifti için bu şehir, aralarındaki yabancılığı iyileştirme umuduyla geldikleri bir yer olduğundan, yaşadıkları yabancılık sıradan bir geçicilikten farklı bir hâl alır.

Colin ile Mary evli olmasalar da yedi yıldır beraberdirler ve Venedik tatilinin aralarındaki soğukluğu düzeltereğini umarlar. Aslında aradıkları şey, kurulamamış bir yuvanın yerini tutacak sembolik bir “ev” duygusudur. Yabancı yolcuların öylesine gelip geçtikleri Venedik'in yerlileri bu gelip geçicilikten uzak oldukları için “ev” hissiyatı sağlamaya daha fazla yatkındırlar. Aslında, kaybolduklarında onlara yol gösterip evini açan yabancı bir yerlinin kucığıdır bu. Ancak bu kucak, çifti her daim röntgenleyen ve gizlice fotoğraflarını çeken Robert isminde travmatik bir karakterdir. Venedik'in sokakları ve girintili çıkıntılı binaları, Robert'ın sapkınlığının maskesi olarak işlev gösterir. Colin ve Mary, Robert ve eşi Caroline ile tanışıp evlerine giderler. Ancak her ikisi de tüm haklı şüphelerine ve tanık oldukları ürpertici durumlara rağmen son bir kez daha onların evlerine gitmekten çekinmezler.

Ev sahibi tarafından yumruk yedikten, gizlice fotoğrafları çekildikten ve Caroline'nin orada tutsak tutulduğuna dair sözleri dinledikten sonra bile bu eve gitmeye devam etmeleri şaşırtıcı değildir. Çünkü orası onlar için artık tanıdık ve onların gözünde “ev” fikrine en yakın mekândır. Psikolojik açıdan o kadar dengesiz ve istikrarsız hâle gelmişlerdir ki sonunda ikisinden birinin oradan çıkamayacağını hissetseler dahi kendilerini yabancı kucığa teslim etmekten alıkoyamazlar. Zira dışarıda onları güvensiz hissettirip paranoyak yapan Venedik sokakları vardır. Zihinlerini saran psikolojik korkunun kaynağı Robert'ın yanında Venedik'in ta kendisidir.

Romandaki psikolojik korku, bir noktada cinsellik üzerinden ilerlemeye başlar ve bu da geçmişte babası yüzünden travma yaşayan Robert üzerinden gelişir. Robert'ın çocukken babasıyla “erkeklik” üzerinden yaşadığı problemler onun cinsel kimliğini bastırmasına işaret eder. Robert henüz çocukken babası ona pasta, çikolata ve limonata gibi tatlı ürünlerini tüketen bir erkeğin gerçek bir erkek olamayacağını söylemiştir.

Fakat tüm baskılara rağmen Robert kendine hâkim olamamıştır. Nitekim bir gün, onunla uğraşmak isteyen kız kardeşlerinin oyununa düşerek evdeki tatlılardan tüketmiş ve babası tarafından günlerce dayak yemiştir. Küçük yaşta “erkeklik” fikriyle ezilmiş bir çocuk, yetişkin olduğunda şiddeti arzuya dönüştürerek yeniden kurmaya çalışır. Şehrin gizemli maskesinin altındaki yerliler böylesine saklı ve belirsiz bir ilişki içindeyken masum turistler tüm bu olanlardan habersizdirler, ta ki otel odalarından çıkıp şehrin içinde kaybolana dek. Çünkü Mary ve Colin'in turist oldukları için hissettikleri zafiyet, “Robert ve Caroline tarafından tasarlanan tuhaf, sadistik ve canice planlarla beslenerek etkisini arttırmaktadır.” (O’Rawe 226). Böylece zaten sorunları olan çiftin psikolojik buhranları daha da derinleşir. Birbirlerinden daha da uzaklaşır, Venedik’e gelme sebeplerini unuttur ve ruhsal olarak daha rahatsız hâle gelirler. Sanki şehrin sokaklarının maskeleydiği ve onlara evini açan bu dehşetengiz çift, adeta uykusundan uyanmış bir Kara Veba edasıyla Mary ve Colin’i de etkilemiş ve onları hasta etmiştir.

Öyle ki Robert’ın Colin’i öldürmesiyle bu dehşet somutlaşır. Görüldüğü üzere, Robert’ın manipülatif sözleri, sapkın davranışları, gizemli ve ürpertici tutumu aslında şehrin içine gizlenmiştir.

Sonuç olarak, romanda psikolojik korku zeminini oluşturan iki temel öge vardır: Venedik ve Robert. Karakterler buldukları ortamın yavaş yavaş onları içine gömdüklerini anladıkları anda karşılıklarına çıkan Robert, aslında şehrin tekinsiz ve gizemli varlığının bir yansıması olarak işlev göstermiştir. Böylece, soyut bir huzursuzluk hissi ile somut dehşet iç içe geçer ve Venedik bir huzursuzluk mekânına dönüşür.

Kaynakça
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
https://www.researchgate.net/publication/282862060_Venedik_in_Film_Postcards_and_Palimpsests

KORİDOR

*Sercan Yılmaz/
Buhranlarını Resmeden
Ressamlar*

BUHRANLARINI RESMEDEN RESSAMLAR

Sanat, en genel tabiriyle kişinin kendisini, diğer insanları ve içinde bulunduğu yaşamı anlama ve anlamlandırma çabasıdır. Sanatçı, gerçekleştirmiş olduğu sanat aracılığıyla gündelik insandan ayrılır, başka bir konuma geçiş yapar. Bir ifade biçimi olarak sanat; savaşları, acıları, kayıpları, ölümleri, buhranları ve travmaları kaydederek insanların beğenisine sunar.

Resim sanatı, güzellikleri yansıtmasının yanında acıları da yansıtan bir işleve sahiptir. Bu uğraş, bazı ressamın elinde bir ifade aracı olmaktan çıkar, tamamıyla o ressamı tanıtan bir kimliğe evrilir. Bahsi geçen ressamlar; hayatlarının acılarını, yakınlarının ölümünü, travma anılarını, şizofreniden kaynaklanan duygularını, savaşların yol açtığı yıkımları resimlerinde dile getirerek kendilerini yeniden inşa ederler. Bu noktada sanat, sanatçının acılarından uzaklaşabildiği ve kendini sağaltabildiği bir uğraşa evrilir. Ressam buhranları ve resimleri arasında bir bağlantı kurar. Kaygılarını, acılarını ve bunalımlarını tuvaline yansıtan ressamın başında Vincent van Gogh, Edvard Munch ve Kathe Kollwitz gelir.

Vincent van Gogh - Yıldızlı Gece

Hollanda'da dünyaya gelen sanatçı, sanat simsarlığı ve misyonerlikle uğraştıktan sonra kendisini resim yapmaya adanmıştır. Kardeşi Theo'nun teşvikleri ve yardımlarıyla resme yönelen Gogh, kardeşinin girişimleriyle resimlerini satmaya başlar. Hayatında önemli bir yeri işgal eden ve kendisi gibi ressam olan arkadaşı Paul Gauguin ile tanışan sanatçı, Sarı Ev olarak bilinen eve yerleşip burayı atölye olarak kullanmaya başlamıştır.

By Vincent van Gogh - Transferred from the English Wikipedia, Public Domain,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=4603625>

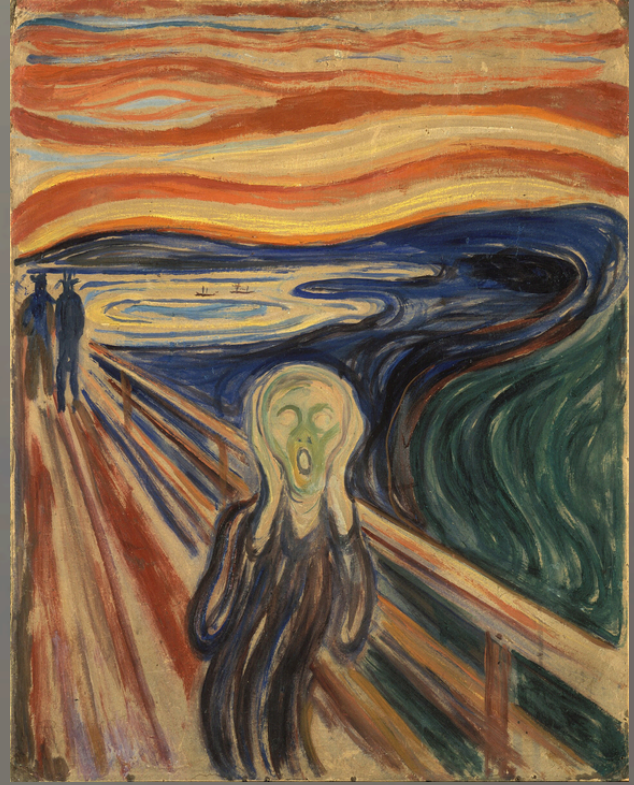
Gogh'un ressam topluluğu kurma fikri Gauguin tarafından hoş karşılanmaz ve aralarına fikir ayrılığı girer. Sanatçı, ressam arkadaşının evi terk etmesinden sonra bunalıma girer ve kulağının bir bölümünü keser. Yaşanılan bu olaydan sonra hayatı eskisi gibi olmaz ve bir akıl hastanesine yatırılır.

Vincent van Gogh'un hayatı, tekrar eden ruhsal krizler, ölüm ve intihar düşüncesiyle çevrelenmiştir. İntihar, bir bakıma üstüne gelen, onu bunaltan hayata karşı vermiş olduğu bir cevap niteliği taşır. Ressam; çektiği acılardan, depresyondan, sinir krizlerinden, deliliğe varan davranışlardan, şizofrenik duygulardan bu yolla kurtulmaya çalışır. Nitekim Auvers'te, resimlerini yaptığı tarlaların birinde kendisini vurmuş, intihar teşebbüsünün bir gün sonrasında da hayata gözlerini yummuştur.

Sanat tarihinin en önemli eserlerinden biri kabul edilen "Yıldızlı Gece" adlı resmini, akıl hastanesinin odasında çizmiştir. Güneş doğmadan önce akıl hastanesinin penceresinden bir köyü seyreden ressam, manzarayı doğrudan kopyalamak yerine, gördüklerini zihnindeki fırtınayla birleştirerek yeniden kurmuştur. Ay ve yıldızların görünüşleri ve köyün sessizliği, zamanın akmasına şahitlik yapan ressamın duygularını ifade etmektedir. Hayal gücüyle deneyimlerinin ve yaşamındaki kırılmaların iç içe geçtiği bu tablo, Van Gogh'un sanatındaki doruk noktalardan biridir.

Edvard Munch-Çılgılık

Melankoliyle beslenen ve kötümser duyguları yansıtan sanatçı, ekspresyonist akımın öncülerinden biri olmuştur. "Dışavurumculuk" şeklinde çevrilen akım, iç dünyanın dışarıya yansıtılması gerektiğini savunur. Munch, ruhsal acılarını ve benliğindeki yaraları dışa aktararak bir sanat dünyası inşa etmiştir. Norveç'in Løten kasabasında dünyaya gelen sanatçı; beş yaşındayken annesini, annesinin ölümünden dokuz yıl sonra ise kız kardeşini kaybeder. Annesini kaybetmesine sebep olan tüberküloz (verem) hastalığına kendisi de defalarca yakalanır. Hastalığına bir reçete olarak sunulan Porto şarabı yüzünden alkolle içli dışlı olur.

By Edvard Munch, Public Domain, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=37624942>

Sanatçı, yakınlarını kaybetmenin verdiği acı ve alkolün yol açmış olduğu umutsuzlukla birlikte hayatını şöyle ifade eder: "Hastalık, delilik ve ölüm, beşimimde bana bakan ve tüm hayatım boyunca bana eşlik eden siyah meleklerdi." Akıl hastalığı, melankoli, umutsuzluk ve kaygı, Munch'un resimlerinde yoğunlaşarak karanlık bir atmosfer yaratır.

Edvard Munch, ruhandan taşan acıları ve hissettiği buhranı, dünya sanat tarihinin en önemli eserlerinden bir kabul edilen “Çılgılık” resminde yansıtmıştır. İki arkadaşıyla bir köprüde yapmış olduğu gezintiyi resmeden sanatçı, gün batımının kızıllığı karşısında doğanın çılgınlığını duyarak kulaklarını kapatmıştır. Bu çılgılık ressamın benliğinden yükselmiş; karamsarlık, üzüntü, anksiyete, korku ve kaygı olarak ortaya çıkmıştır. Renkleri incelten ve Gogh’un sarmal şekillerinden etkilenen sanatçı, içinde hissetmiş olduğu krizi ve depresif durumu başarıyla yansıtabilmiştir.

Käthe Kollwitz-Ölü Çocuk ve Anne

Käthe Kollwitz, savaş karşıtlığıyla öne çıkan bir ressamdır. Alman sanatçı, hassas bir duyarlılığa sahiptir ve gençlik dönemlerinde tekrarlayan depresyonlar yaşamıştır. Ailesinin destekleyici ve yönlendirici tutumları sayesinde içinde bulunduğu depresif durumlardan uzaklaşabilmiştir.

Hafiflemekte olan acıları, başlayan savaşın gölgesinde tekrar depresmiştir. Oğlu Peter, I. Dünya Savaşı’nda hayatını kaybetmiştir.

By Käthe Kollwitz - image, Public Domain,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=148577668>

Hayatının en önemli kırılma anını oluşturan bu olay, sanatçıyı derinden yaralamıştır. Evladını kaybetmiş bir yaralı annenin duyarlılığıyla resmedilmiş olan “Ölü Çocuk ve Anne” tablosu, onun karamsarlığını ve umutsuzluğunu gözler önüne sermiştir. Savaş karşıtlığı sebebiyle Kollwitz 1936’da Gestapo tarafından sorgulanmış ve sanat yapması yasaklanmıştır ancak resmî olarak tutuklanmamıştır. Yaşının ilerlemiş olmasından dolayı toplama kamplarına gönderilmemiştir.

Oğluyla aynı ismi taşıyan torunu Peter, II. Dünya Savaşı’nda öldürülmüştür. Savaşın getirdiği acıları, oto-portrelerine de yansıtan sanatçı, Berlin’deki evi bombalandıktan bir süre sonra hayata gözlerini yummuştur.

Kaynakça:

Müzeyyen Yeşim Yorulmaz-Sanatçıların Eserlerinde Travmatik

Deneyimlerin Aktarımı ve Toplumsal Belleğe Katkıları (makale)

Mehmet Aksoy-Acı Çeken Zihinlerin Melankolik Oto-portre Örnekleri (makale)

Serpil Kapar-Bellek ve Anı Bağlamında Ortaya Çıkan Travmanın Sanatçı İçin Esere Dönüşme Koşulları (makale)

<https://www.tablohane.com/> (Erişilme Tarihi: 28.12.2025)

<https://www.kazankultur.com/> (Erişilme Tarihi: 28.12.2025)

<https://www.youtube.com/> (Erişilme Tarihi: 28.12.2025)

<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3717480>

PENCERE

*Ebrar Özgen Arslan/
Psikolojik Korku Türünde Film
Önerileri*

PSİKOLOJİK KORKU TÜRÜNDE FİLM ÖNERİLERİ

Black Swan (2010)- Darren Aronofsky

Darren Aronofsky'nin Black Swan'ı Çaykovski'nin Kuğu Gölü balesine yeni bir bakış sunar. Nina, sonsuza kadar kendisinin küçük kızı olmasını dileyen annesi Erika ve yetişkin bir kadın olmasını isteyen dans eğitmeni Thomas'ın baskıları altındadır. Erika'nın dominant anne figürü ve Thomas'ın otoriter yaklaşımları Nina'nın tüm bedenini ele geçirmiştir. Nina'nın kurgu boyunca arzuladığı tek şey balede ulaşacağı mükemmelliktir. Öyle ki baleden bağımsız bir yaşam onun için söz konusu değildir.

Film boyunca beklenti, korku, kıskançlık, hırs, şehvet ve kaygı çerçevesinde yaşananlar Nina'nın dansında gizlenir. Titrek, narin adımlar arasında süren dansı ele geçiren ürkütücü hırs, dengeyi bozar; melankolik bir yıkım sahneye çıkar ve hazin son hayat bulur.

Rosemary's Baby (1968)- Roman Polanski

İlk olarak 1967'de Ira Levin tarafından yazılan Rosemary's Baby romanı, 1968'de Polanski'nin yönetmenliği ile sahneye çıkar.

New York'ta geçen hikâye, başarısız genç bir aktör olan Guy ve eşi Rosemary'nin sakin görünümlü trajik yaşamını ele alıyor.

Film sektöründe henüz amatör olan Guy, başarı hırsı, yetersizlik hissi ile şöhret arzusunun etkisi altındadır. Eşi Rosemary'e duyduğu sevgi ve aralarındaki ilişki, onun bu ürkütücü tarafını bastırır. Ta ki yeni yan komşuları olan Castevet'lerle tanışana kadar.

Castevet'ler, Woodhouse çiftine kendi ailelerinden biriymiş gibi yaklaşmaya başlar. Eşinin aksine Guy, bu yakınlık arttıkça daha agresif, sabırsız ve anlayışsız bir kişiliğe bürünür. Guy'ın zayıf duygularından beslenen bu yakınlık, sınır tanımaz tavır ve davranışlar eşliğinde genç çifti adeta ele geçirir. Bebekleri olacağını öğrenmesi üzere hayalini kurduğu aile tablosunu yeniden çizmeye karar veren Rosemary'i ise ızdırap dolu yeni bir yolculuk bekler.

The Machinist (2004) - Brad Anderson

Brad Anderson'ın The Machinist filmi, suçluluğun insan zihninde yarattığı sessiz ama yıkıcı korkusunu konu alır.

Trevor Reznik, uykusuzluğun etkisi altında hem bedenini hem de zihnini tükettiği bir yaşam sürer. Günler birbirine karışırken, gerçeklik algısı giderek zayıflar. Trevor için dünya artık güvenli bir yer değildir; her köşede potansiyel bir tehdit görür, sanki herkes ona pusu kuruyordur.

Film boyunca yinelenen ayrıntılar, Trevor'ın artan paranoyasının görsel yansımalarıdır. Psikolojik korku, filmde dışsal bir tehdit olarak değil, insanın kendi zihninde yarattığı bir hapisane olarak şekillenir. Korkunun kaynağının canavarlar değil, yüzleştirmemiş gerçekler olduğu çarpıcı bir biçimde sunulur.

MERDİVEN

MEZARLIK SÜVARİLERİ

Burcu Kafkas

Dayanamıyorum artık bugünün çılgınlığına
Ulaşmayı düşünüyorum gece hayaletlerinin çılgılığına
Rüzgârın uğultusudur besleyen dişlerimi
Ruhumun tokluğu için kan kaplıyor dişlerimi.

Nasıl da korkuyorlar gizemin zincirlerinden
Saatlerini gündüzün aydınlığına harcarken
Karanlığın sonsuz, huşulu bilgeliğinden
Mahrum ediyorlar kendilerini.

Uğursuz sayıyorlar tepelerin ardında gizlenenleri
Gölgelerin üst üste binen kıpırtılarından
Ölesiye hopluyor yürekleri
İşitin! İşitin sesimi ey mezarlık süvarileri!

Kemiklerini tıkırdatarak yürüyen atların tutun dizginlerini!
Sokak sokak gezin ve dikin gözlerinizi
Uyuyanların seğriyen bedenlerine
Soluyun o sıcak nefeslerinizi.

Savunmasızca açık boyunları
Ve kızıl damlalardan gerdanlıkları
Küfle bulaşık kalplerinin atışı
Her nabızda yükseliyor

Bir tüy gibi gezin tenlerini
Gözleri çukurlarında erirken
Haber verin onlara
Ölümün geldiğini.

ÇATI KATI

*Defne Durukan/
Nora'nın Minik Benleri*

NORA'NIN MİNİK BENLERİ

Mutfak penceresi ocağın hemen yanındaydı. Nora, ne zaman yemek yapmaya başlasa bir aksilik çıkardı. Ya pencere ansızın ardına kadar açılır; alev, pimapenlere dağılırdı ya da bir anlık dalgınlıkla tencerenin dibi tutardı. Yemek yapmak çoğu zaman küçük bir felakete dönüşürdü. O gün, kuru fasulye yapıyordu. Tadına bakmak için bir kaşık aldı. Tam ağzına götürdüğü anda yemeğin suyu genzine kaçtı. Şiddetle öksürmeye başladı. Bu, basit bir boğaz temizleme öksürüğü değildi.

Vücudunda bir değişiklik vardı. Camın yansımada kendini gördü. Gözleri önce pembeleşti, sonra kızardı. Kızılık bir alev gibi parlayıp koyulaştı. Öksürdükçe göğsü kasılıyor, kusacak gibi böğürüyordu. Su içti, ekmek yemeyi denedi ama nafile. Yardım isteyecek kimse yoktu. Kendi kendine sırtına vurmayı denedi. İşe yaramadı. Kan çanağına dönmüş gözlerinden yaşlar süzüldü, öğürmekten sesi kısıldı.

Temiz havanın iyi geleceğini düşünerek camdan başını uzattı. Tam o anda, durmaksızın ilaç püskürten sinek ilacı arabasını gördü. Keskin, beyaz duman yüzüne çarptı. Zehirli havayı içine çektiğini fark ettiğinde artık çok geçti. Öğürtüsü derinleşti ve aslan kükremesi kadar ürkütücü bir tona büründü. Midesindeki hareketi artık kontrol edemedi. Sekizinci katın camından aşağı küçük bir şelale gibi kusmaya başladı.

Kustukça içinden minik klonları akın akın etrafa fışkırıyordu. Afallamış hâlde olanları izlerken “Minik Benler doğuyor...” diyebilirdi. Onlar ağzından çıkar çıkmaz Nora, öksürmeye başlıyor; kaldırıma düşer düşmez binlercesi sağa sola dağılıyordu. Sokaktan geçen dalgın insanlar yağmur gibi yağın bu küçük varlıkları başta fark edemedi ama kısa sürede çılgınlık yükseldi. Yoldan geçenler yön değiştirdi. Kimi bunun bir lanet olduğunu, kimi dünyanın sonunun geldiğini düşündü ve dualar mırıldanarak korkularını bastırmaya çalıştılar.

Minik Benler, bir bebek eli kadar küçük, sincap kadar hızlı ve ürkütücü derecede çeviktiler. Nora'nın birer küçültülmüş kopyasıydılar. Aynı şarap kızılı saçlar, aynı keskin çene hattı... Ama gözlerinde vahşi, özgür ve kontrolsüz bir parıltı vardı.

Onlar sokakta bir virüs gibi hızla yayıldı. Bir kadın, çantasıyla onlara vurup ezmeyi denedi. Onlar, sinek vızıltısını andıran Nora'nın sesiyle "Öldüreceksin bizi!" diye çığlık atarak kaçtı. Birkaçı kadının bileklerine tutundu, derisini ısırp izler bıraktı. Kadın, kendini koruma içgüdüleriyle elini kolunu sağa sola savurarak dikkatlerini dağıttı ve kaçtı. Adamlar bağıyor, çocuklar ağlıyordu. Onlar, Nora gibi davranmıyordu. Kimi doğrudan insanların üzerine atlıyor, kimi duvarlara tırmanıp pencere pervazında kayboluyor, kimi evleri istila ediyordu.

Bir tanesi arabanın camından içeri sızdı, sürücünün kulağına fısıldar gibi tısladı ve adam direksiyonu kırıp kaldırıma çarptı. Yukarıda, Nora hâlâ nefes nefese ve korkuyla kendi kopyalarını izliyordu. Aşağıdaki karmaşa gözlerinin önünde büyüdükçe midesindeki bulantı giderek arttı. "Ne yaptım ben?" diye korkuyla ağlamaya başladı. Sesi kendine yabancı, duyulmayacak kadar incelmış bir fısıltıya dönüştü. Kendi sesini uzaktan duyuyordu.

Minik Benler'i ve haberleri gören komşular, başlarına bir şey gelmeden dışarı fırladı. Nora, kaçan komşularının tersine kapıyı kilitleyip kendini eve kapattı. Elleri titriyordu. Onlar Nora'yı tamamen terk ediyor, geriye bakmadan yoldan çıkıyorlardı.

Hızla her yere yayıldılar. Sokaktan apartmanlara, oradan şehre... Görünüşleri birbirinin aynıydı. Ama kimi öfkeyle savruluyor, kimi korkuyla saklanıyor, kimi taşkın kahkahalarıyla şehrin altını üstüne getiriyordu.

Evlerden birinde, yaşlı bir adam televizyon izlerken Minik Benler'den biri halının altından çıktı. Ardından diğerleri, adamın bacaklarında gezinmeye başladı. Adam şaşkınlıkla bakakaldı. Onun korkusundan beslenen Minik Benler, yaşlı adamı gıdıklamaya başladı. Bir grup, parktaki bankın altına saklanıp dizlerini göğüslerine çekti. Hıçkırıklar yükseliyordu. Bir kısmı sokak kedilerinin sırtına atlayıp tüylerine yapıştı. Kediler panikle sağa sola savruldu ama kurtulamadı.

Sokakta koşturan Minik Benler'den biri, çocuğun omzuna kondu, minik elleriyle saçlarını çekip koşa koşa kaçtı. Çocuk çığlık attı, annesi şaşkınlıkla onu kucakladı. Ama hepsi bu kadar masum değildi. Bazıları karşılıklarına çıkanları ısırıyor, ortalık giderek daha tehlikeli bir hâl alıyordu.

Sokaklarda uzaktan gelen siren sesleri yükseliyordu. Haber kanalları olayı, "Bilinmeyen Virüs İstilasası" başlığıyla geçiyordu. Ama ekranda görünenler bir hastalık değildi. Onlar, Nora'nın sapkın Minik Benler'iydi. Nora'nın içi dışına çıkmış, kustuktan sonra hafiflemişti. Vücudunun içi oyulmuş, geriye sadece boşluk kalmış gibiydi. Bacaklarında güç kalmadığını fark etti. Yere çöktü. Duvarlara tutunarak banyoya sürüklendi. Nefesini toplamaya çalıştı. Aynaya ulaşmak için çamaşır makinesine yaslandı.

Titreyerek doğruldu. Kıyafetini çıkardı. Aynaya baktığında içinin olmadığını gördü. Ne kalp vardı ne akciğer. Göğsü şeffaftı. Deriden ibaret bedenini görüp "Bu... bu... bu... ger... ger... gerçek olamaaz," diye kekeledi. Attığı çığlık apartmanı inletti ve Nora, oracıkta bayıldı.

Şehrin dört bir yanına dağılan küçük klonların bir kısmı hâlâ apartmanın çevresindeydi. Nora'nın çığlığını duymaz geri geldiler. Onu terk etmiş olsalar da yıllarca bir bütün olarak var oldukları bedene karşı tuhaf bir sadakatleri vardı. Bu vücudun içinde uzun süre hapis kalmış, ona hizmet etmiş, onu ayakta tutmuşlardı. Birkaçı, Nora'nın yüzüne tırmanıp minik elleriyle yanaklarını okşadı. "Ben buradayım, yanındayım." diye koro hâlinde fısıldadılar. Sesleri Nora'nınkine benziyordu; binlerce kat küçülmüş, arı vızıltısı gibi.

Nora uyandı, doğruldu ve korkuyla etrafına baktı. Minik Nora'lar bir cenazenin etrafında toplanmış gibi onu izliyordu. Korkuyla karışık bir gülümsemeyle "Minik Benler... siz bensiniz, ben sizim ve hâlâ buradasınız." dedi. Onu uyandırmışlardı. Şimdi çoğu sessizce dağılıyordu. Bazıları ise gidemiyor, etrafında dönüyordu. Boşalmış ve saydamca parlayan derisine, onu korur gibi sarıldılar. Minik Benler, Nora'ya fısıldadı: "Güzelsin. Hafifsin. Kendine güven. İçine gömme."

Dışarıdaki çığlıkları duymamak mümkün değildi. Nora yeniden yerinden kalktı, sendeleyerek cama ilerledi. Aşağı baktı. Sokak hâlâ sayısız Minik Benler'le doluydu.

Bir adam arabasına binmeye çalışıyordu. Küçük kopyalar kaportaya tırmanmış, nefret dolu elleriyle camı kırmaya uğraşıyorlardı. İnsanlar şok içinde kaçıyor; Minik Benler saçlara, sakallara saldırıyor, paltoları parçalıyorlardı.

Artan çığlıklara ve yaklaşan siren seslerine sokaktaki silah sesleri karışıyordu. Şehirde birden elektrikler kesilip karanlık basınca Nora, korkudan donup kaldı. Sokakta canını tehlikeye atmak istemeyen Minik Benler, savaş alanından kaçıyor, kendi binalarının duvarına tırmanarak yeniden eve geliyordu. Nora, kısa bir an için kendini rahatlamış hatta huzurlu hissetti. İçinde bir boşluk açan Minik Benler geri dönüyordu. Bir akın hâlinde eve doluştular. Mobilyalara tırmanıp dolapları açtılar. İçlerinden biri aynaya tırmanıp "N'aber tutsak Nora? Özgürsün artık." dedi ve kıkırdadı. Kahkahasına diğerleri de katılıp aynanın önüne üşüştüler. Senkronize kıkırdamalar kısa sürede bütün evi sardı.

Nora'nın içi titriyordu. Artık sadece sert ve güçsüz bir deri torbasından ibaretti. "Bana geri dönün... Üşüyorum. İnsanlara zarar vermeyin. Sokaklar ne hâle geldi... Yapmayın. Durun artık!" dedi. Sesi ağlamaklı ve tükenmişti. Sözcüklerinin karşılığı olmadığını biliyordu. Yine de konuştu. Evde kalamayanlar merdivenlerden aşağı inip caddeye karıştılar. Gece ilerledikçe istila büyüdü.

Minik Benler'den biri sakince Nora'nın omzuna çıktı, ona sarıldı. "Biz seni koruruz. Korkma, ben onlara katılmam." dedi. Nora inanmadı.

Diğerleri pencere önlerinde volta atıyor, ne yapacaklarını düşünür gibi minik elleriyle çenelerini ovuşturuyorlardı. Duvardan duvara gezinenlerin anksiyeteleri tavan yapmıştı. Nora'nın korkusu geçmiş, hayatı bir film gibi gözünün önünde canlanmıştı. Bir zamanlar içerideki her şey dışardaydı.

Nora oracıkta yorgunluktan uyuyakaldı. Uyandığında her şeyin bir rüya olmasını diledi ama etrafında hâlâ bir sürü kendisi vardı: Minik Benler... Pencereye yöneldi.

Sabah olmuş, silah sesleri ve çığlıklar kesilmişti ama Minik Benler sokakta yerde yatan iri bedenlerin çevresinde toplanmış, artık yalnızca ısırıyorlar, kanlarını emiyorlardı. Nora'nın camdan baktığını fark edince hepsi bir ağızdan asker nizamında "Karnımız çok acıktı Noraaaa!" diye bağırdı. Nora camı hızlıca kapatıp koltuğa çöktü. Şehir artık onlarla doluydu; dokunduğu, nefes aldığı, bastığı her yerde izleri vardı. Nora, yarısı dolu bir kabuktan ibaretti. "Minik Benler," dedi içinden "Anneniz size iyi bakamadı."

ARKA BAHÇE

*Fazilet G. Akarçay/
Uzun Gözlerin Sessiz İstilasası*

CAMDAKİ SİLÜET

Haberlere konu olan sıra dışı olaylar serimizde bu defa sizi, psikolojik korkunun ağır bir sis gibi çöktüğü İrlanda topraklarına götürüyoruz. Burası, gazete manşetlerine “Camdan bakarken yakalandı!” haberi ile yansıyan, 1852 yılında kurulan eski akıl hastanesi Our Lady’s Hospital.

Uzun koridorlar, yüksek tavanlar, dar pencereler ve merkezden iki yana doğru açılan kanat şeklinde düzenlemiş koğuşlar... Bu hastane, bir zamanlar kalabalık koğuşlarında ağır sessizliklerin ve unutulmuş insanların yaşamını geçirdiği bir yerdi. Ta ki 2002 yılında kapısına kilit vurulana kadar. Kapanışın ardından yapı kaderine terk edildi. Zamanla içeride hâlâ birilerinin dolaştığına dair söylentiler yayılmaya başladı. Eski çalışanlardan bazıları, görmezden gelmeyi tercih ettikleri tuhaf anları sonradan anlatır oldu. Sanki hastanenin duvarları, orada kalanların nefesini içinde saklamıştı.

Gece yarısına yakın bir saat... Pencerelerden birinin buzlu camında beliren silik yüz şekli, ilk gün yalnızca bir “ışık oyunu” olarak yorumlandı. Ancak birkaç gün sonra aynı pencereden çekilen bir fotoğraf, bu sessiz yapıyı yeniden konuşulur hâle getirdi. Fotoğrafı çeken ekip başta bunun sıradan bir “ışık oyunu” olduğunu düşündü. Fakat kareye yakından baktıklarında, buzlu camın ardında beliren ince yüz hatlarının tuhaf bir netlik taşıdığını gördüler.

Bir çocuğa benzeyen bu silüet ne yakından bakıldığında dağılıyor ne de uzaklaşıldığında bulanıklaşıyordu sanki camın içinde asılı kalmış gibiydi. Ekip görüntüyü büyüttükçe, gölge de onlara doğru yaklaşıyormuş hissi veriyordu. Bu yüzden bir süre kimse konuşmadı. İçlerinden biri, “Orada rüzgâr yoktu... Peki bu şekli ne oynattı?” diye fısıldadı. Bir diğeri, bulutların hareketiyle açıklamaya çalıştı ama sesindeki tereddüt, söylediklerine ihanet ediyordu. Bu küçük ayrıntılar birleşince, fotoğraf artık sıradan bir rastlantı gibi gözüküyordu.

O pencerede görünen her ne ise basit bir yansımanın bırakabileceğinden çok daha derin bir iz bırakmıştı. Görseldeki çocuk silüeti, izleyen herkesin zihninde aynı soruyu uyandırıyor: Orada gerçekten biri olabilir miydi? Son yıllarda yapının içine giren meraklıların ve araştırmacı ekiplerin artmasıyla uzun süre kimsenin bakmadığı o pencere, bir anda herkesin dikkatini çeken bir noktaya dönüşmüştü. Hastane yönetiminin bu iddialar karşısındaki tek açıklaması ise şuydu:

“Binada yaşayan kimse yok. İçerisi tamamen boş, koridorlar yıllardır kullanılmıyor, güvenlik görevlileri geceleri düzenli tur atıyor.”

Geriye yalnızca bulanık bir yüz, titreşmiş bir cam ve cevapsız sorular kaldı. Pencere artık karanlıktan başka bir şey göstermiyordu. Ama o fotoğrafa bir kez bile baktığında insan, aynı hissi yeniden duyar. Karanlık boş olabilir ama boşluk her zaman yalnız değildir.

Kaynakça

Milliyet Haber: “Camdan bakarken yakalandı! Akıl hastanesinin hayaleti” (27.04.2022)

<https://www.milliyet.com.tr/dunya/camdan-bakarken-yakalandi-akil-hastanesinin-hayaleti-6744941>

Our Lady's Hospital – Ennis Tarihi

Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Our_Lady%27s_Hospital,_Ennis

Spirited Isle – Ennis Asylum paranormal raporları

<https://spiritedisle.ie/explore-listing/our-ladys-hospital-ennis/>

Irish Times – İrlanda'daki eski ruh hastaneleri hakkında tarihî inceleme

